

toplumsal özgürlük

10 TL / Mart 2025

Tarihsel zamanlar

Oğuzhan Kayserilioğlu

Ülkede birbirini kimileyin destekleyen bazen de dışlayan güncel gelişmeler, bölgedeki kaos, ülkede faşizmin hız ve yoğunluk kazanan devletleşme süreci, Kürtlerin silahlı ya da politik iradeleşme arayışları ve yoksullaşmanın halkta yarattığı öfkenin birbirleriyle itiş kakış halinde ürettikleri gerilimler olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Böyle bir bakış bize ayrıntılarda boğulmayan bütünlüklü ve sürekli hareket halinde bir bakış sağlar.

(...) Devamı 4. sayfada

Kürt halkı tarihsel dönemeçte

Ferhat Toros

Öcalan'dan beklenen açıklama 27 Şubat'ta geldi. Türkçe ve Kürtçe okunan metin yeni ve kritik bir dönemin de işareti oldu. Sadece Kürtler açısından demiyorum Türkler ve Türkiyeli halklar aynı gerçekle karşı karşıyalar. 12 yıl önce (mektup, 21 Mart 2013 Diyarbakır Newroz'unda okunmuştu) Öcalan, yeni dönemin açıldığını belirterek "silah değil, siyaset öne çıkıyor" demiş, örgütünün sınır dışına yöneltmişti.

(...) Devamı 4. sayfada

Suriye'de istikrar arayışları

Özcan Avcı

8 Aralık Şam'ın düşüşü Suriye ve bölge açısından kuşkusuz bir momentti. 2011 Mart'ında vuku bulan Suriye İç Savaşı'ndan sonra geçen aşağı yukarı on dört yılın ardında savaşın seyrinin değiştiği görülüyor. 8 Aralık Baas rejimiyle birlikte Rusya Suriye'de yenilmiştir, ABD-NA-TO'nun önu açılmıştır. Haliyle yeni Şam yönetimine iki önemli görev düşüyor. İlk ABD-NA-TO'nun bölgede nüfuzunu artırmak, ikincisi kendi yönetimlerinin istikrarını sağlamak! Colani, Esad yönetiminin devrilmesinden birkaç saat sonra Emevi Camii'nde yaptığı konuşmasında "Bir süreliğine kendimizle birlikte olmak istiyorum. Sessizce oturalım, düşünelim, dua edelim ve Tanrı'ya şükredelim. Kardeşlerim, bu bizim ya pmamız gereken bir görevdir" demişti.

(...) Devamı 6. sayfada

İklim kanunu değil kapitalist yağma kanunu

Teklifin adı "iklim kanunu."

Ama gelin görün ki; kanunun ismi ve içeriği arasında doku uyumuyor.

Metal grevlerinde açığa çıkan bazı olgular

2025 grev ve direnişlerle başladı.

Metal iş kolu, taşıdığı yapısal kapasite üzerinden önem kazanıyor.

Politik özne olma mücadelesi

Kadınların gerçek kazanımı, ancak sınıfsal ve toplumsal dönüşümle mümkün olabilir.

Barış, Ekmek, Özgürlük

Kürt halkı bir kez daha barış elini uzattı

Daha önce de kaç kez böylesi bir araya girilmiş, her seferinde sonuçsuz kalmıştı. Kürt sorununu çözümsüz bırakıp çatışmayı sürdürerek toplumsal yaşamı sovenizm ve ırkçılıkla zehirlemek isteyen farklı iktidarlar çatışmalı sürecin devamını neredeyse yüz yıldır "devletin bekası" için gerekli görüyorlardı. En son "Dolmabahçe muhabakatı" olarak bilinen anlaşma Erdoğan tarafından hiçbir sebep gösterilmeden yok sayılmıştı. Daha sonra anlaşılmıştı ki, MGK aylar öncesinden Kürtlere dönük bir "çökertme" harekâtını sürdürmeyi kararlaştırmış, ama sanki öyle bir karar yokmuş gibi sözünü ona barış görüşmeleri sürdürmüştü. Yeni sürecin zemini Orta Doğu'da yaşanan olağanüstü alt üstlütür. Hem

bölgede artarak süren kaostan ülkeye de sıçramasından korkan hem de o kaostan faydalanarak kendi egemenlik alanını güçlendirmek isteyen egemenler Kürtlerle savaşmak yerine asgari ölçüde geri adımlar atarak sorunu kısmen çözmeyi deniyor. Elbette Kürt halkının kendi varlığını savunması hatta o süreçte yediği bütün darbelerle rağmen gittikçe daha fazla güç kazanması devletin yeni yönelimini zorunlu hale getirmiştir. Aksi takdirde bölgedeki ateş Kürt sorunu üzerinden Türkiye'ye de sıçrayabilirdi. Zaten ilk adımları atılan yeni sürecin öncükler gibi yok sayılarak aniden bitirilmemesinin sigortası da şimdiden sonra Kürt halkının ve elbette ülkedeki bütün demokrasi güçlerinin mücadelesine bağlıdır.

Bu zor dönemde Kürt halkının ellerinin sınıksı tutulması, atılacak her adımda omuz omuza verilmesi gerekiyor.

Ekmek için direniş

İşçi sınıfının uzun zamandır sürüp gelen birbirinden bağımsız ve dar alana sıkışmış direnişleri metal işçilerinin iktidarın yasaklarını ezip geçen bir iradeyle yaptıkları grev ve direnişlerle yan yana gelip ortaklaşarak güçlenme zeminine yerleşti. 2025 yılında metal iş kolunda birçok fabrikada toplu sözleşmeler yapılacak, şimdiki kazanımlar yeni döneme güç ve moral aktarıyor. 250 bine yakın işçinin çalıştığı Antep Başpınar Sanayi Bölgesinde tekstil işçilerinin halen sürdürdüğü direniş de yeni fabrikalara sıçrama potansiyeli taşıyor. Ülkedeki derin yoksullaş-

ma işçi sınıfına ekmeğini direnerek kazanmaktan başka yol bırakmadı. Sosyalistlerin işçi sınıfının bütün hamlelerinde yanın da olması, yeni adımların önünü açması ve direnişlerin yoksulluğun mimarı politik güç ilişkilerine dek yükselmesine destek olması gerekiyor. 2025 yılına işçi sınıfının hakkını araması, güç kazanması ve kendi sözünü sistemin egemenlerine dayatması damga vurabilir. Arsızlaşan sermaye güçlerinin aç gözlü saldırılarını ve iktidarın yoksullaştırma politikalarının önünü kesecek tek yol da bu damgadır zaten!

İşte bir kez daha 8 Mart!

İşte, bir kez daha kadınların erkek egemenliğine baş kaldırıp isyan çılgınlıklarını yükseltecekleri gün! İktidar kadınları aşağılayıp egemen erkekliği yücelte-

rek kadın cinayetlerinin önünü açıp kolaylaştırıyor. Bu kahredici gidişi durduracak tek güç kadınların erkek egemenliğine karşı yürütecekleri tavizsiz savaş ve en doğal hakları olan özgürlük hedefine doğru hamleleridir. Artık her sınırı aşarak azgınlaşan erkek terörü kadınlara mücadeleyi dayatıyor ve zaten kadınlar, günümüzün en canlı toplumsal hareketlerinden. Kadınların siyasallaşan kurtuluş hareketi, erkek egemenliğine karşı adım attığı oranda güçleniyor. Şimdi kadınların daha fazla ve hatta sürekli hareket etmesinin, ona dayatılan erkek terörüne karşı hayatın her alanında ve her an mücadeleyi yükseltmesinin zamanıdır! Yaşasın 8 Mart! 8 Mart kutlu ve mücadeleyle dolu olsun!

TÜSİAD ve yeni Türkiye

Yaşanan sermaye ve iktidar gerilimini yeni Türkiye'nin kodları içerisinde aramakta fayda var.

Serkan Nar

Devlet-sermaye ilişkilerinin Türkiye özgünlüğündeki tarihsel gelişiminin önemli unsurlarından biri devlet eliyle sermayedar yaratma süreci olurken, "sanayi sermayesi" de bu ilişkinin başat ögesi rolünü hiç kaybetmemiştir. 1950'li yıllara kadar burjuvazinin varlığı tarım ve ticaret dışında sınırlı kalsa da sanayi sermayesinin sıçraması için 1945-60 dönemi ni beklemek gerekiyordu. İthal ikameye bağlı içe dönük birikim, sıçramaya uygun zemin sağladı. 1960 sonrasında ithal ikame sermaye birikimiyle birlikte büyümenin devletin fideğinde yetişen ilk sermaye gruplarına dayanması tesadüf değildi.

Bu sermaye grupları Türkiye'de ayrıcalıklı konumunu sürekli korudu. Sermaye; sanayi, ticari, mali kesimler olarak ayrılmaktan ziyade, bu alanların tümünde faaliyet gösteren, ama ağırlıklı olarak sanayi sermayesine dayanan finans kapital idi. Büyük sermayenin Türkiye ölçeğinde boy göstermeye başlayacağı süreç de böylece başladı. Özgür Öztürk'ün belirttiği gibi "1970 sonrasında Türkiye, finans kapitalin egemenliğinin belirginlik kazandığı yıllardır." Nitekim TÜSİAD'ın kuruluşu 12 Mart 1971 muhtırasından hemen sonra gerçekleşmiştir. TÜSİAD'ın kuruluşu döneminde Yaşar Grubu'nun sahibi Selçuk Yaşar şu sözlerle belki de TÜSİ-

AD'ın aynı zamanda misyonunu tarifliyordu: "O yıllarda ülkemiz son derece çalkantılı, belirsiz ve tehlikeli bir süreçten geçiyordu. Bu nedenle 1971'de Türkiye Sanayiciler ve İş adamları Derneği'ni kurmaya ka-

rar verdik. O tarihlerde İstanbul, İzmir başta olmak üzere ülkemizin her yerinde işçi grevleri vardı. Biz de aşırı sola karşı TÜSİAD'ı kurduk."

(...) Devamı 5. sayfada

POLİTİKA

Metal grevlerinde açığa çıkan bazı olgular

Türk Metal'in fabrikalardan aileye ve hatta çocuklara dek hegamon kıldığı ideolojik zemin karşısında Birleşik Metal-İş sendikasının fabrikalardan yaşam alanlarına yayılan demokratik-halkçı bir politik ve pratik çalışmayı yoğunlaştırması belirleyici bir ihtiyaçtır.

Pelin Kahiloğulları

2025 yılı, farklı iş kollarından işçilerin eylem, grev ve direnişleriyle başladı. Bir dönemdir ağırlıklı olarak kendiliğinden ve parçalı devam eden direnişlerin Birleşik Metal-İş sendikasının grev yasaklarına rağmen çıktığı grevler ve sonucunda elde ettiği kazanımlarla bir sıçrama yaparak olgunluk ve kendine güven kazandı. Aynı dönemde Mehmet Türkmen öncülüğünde Birtek-Sen'in işçi cehennemi Başpınar Organize Sanayi Bölgesi'nde yürüttüğü örgütlü eylemlilik de aynı konuma tekstil iş kolundan yerleşme yönünde bir hamle olarak görülebilir. Nakliyat-İş'in sürüp gelen örgütlenme ve direnişlerini de aynı konuma başka bir iş ko-

lundan hamledir. Metal iş kolu, taşıdığı yapısal kapasite üzerinden önem kazanıyor.

Kazanımlar kalıcı mı? Olgulardan ilki; daha önceki yazımızda da vurguladığımız Birleşik Metal-İş sendikası öncülüğünde ortaya konan sınıf sendikacılığı duruşudur. Bu duruşun kararlıca uygulanmasıyla, ülkede kararnamelerle inşa edilen yasa-sızlık sürecine güçlü bir karşı çıkışın olanağı ve üstelik kazanımın mümkün olduğu ortaya konmuş oldu. İktidarın artık alışkanlık haline getirdiği patronların hizmetine sunduğu yasal-sasaklar denklemi boşa düşürüldü. Ancak, hemen belirt-

meliyiz ki, bu önemli kazanım, üstüne rahatça yerleşecek bir statü, bir kalıcı durum değildir. Birleşik Metal-İş sendikası güçlü bir kazanım elde etmiş olmakla

kazanıma kalıcılık sağlamadığı gibi, her an eski kazanımların yeni kazanımlarla desteklenmezse kaybolup gitmesi riskini de yüklüyor. Nitekim, MESS ve Türkiye'deki patronlar gecikmeden metaldeki sürecin derslerini çıkartmış olmalıdır.

eksenleriyle zorluyor. Sonuç, toplum ve bireyler düzeyinde sadece direnme eğilimi değil, parçalanma, çözülme ve çürüme dinamikleri de hareket edip, güç kazanıyor. İşte bu gerilimin birikim alanlarından biri olan 2 milyona yakın işçinin çalıştığı metal iş kolunda örgütlü Birleşik Metal-İş Sendikası'nın yarattığı ve yaratacağı değerin güçlenmesini sağlamak, üzerine konuşmakla sınırlanmayacak bir emek verme sürecini gerektiriyor. BMİS ve yöneticisinden fabrikalardaki üye işçisine dek kendisinin öneminin ve üstüne yüklenen gerilimlerin gücünün farkına varmalı, zorlanmaları normalleştirmeli ve hızla aşılabilecek bir güç ve soğukkanlılıkla davranma kapasitesine ulaşmalıdır.

Fabrika içinde belirleyici olan iş bölümü, disiplin ve kolektif hareket etme hali grev alanında da belirleyici oldu. İş kolunda örgütlü olan farklı fabrikalar arasında kurulan dayanışma ilişkisi ve kader birliği bilincinin öne çıkışı oldu.

birlikte bütün kazanımların her an yeniden kazanılması gereken bir dönemle karşı karşıyadır. Ülkenin içinde çarpındığı kaotik ortam hiçbir

Gerilim, direniş, çözülme...

Sermayenin sınırsız sömürüsünün derinleştirdiği yoksulluk ve kurun baskılanması, yüksek faizler ve KKM gibi Ali Cengiz oyunları ile gerçekleşen servet aktarımıyla milyonlar sefaletin içinde boğuluyor. Bu boğulmanın yarattığı muazzam gerilim, sadece işyan dinamiğini büyütüyor, aynı zamanda toplumu ve bireyi yüksek gerilim

Dayanışarak özneleşmeye

Olgulardan ikincisi; fabrika rejiminin emeği kontrol altında tutmak ve sömürüyü yoğunlaştırmak için öne çıkan bazı özelliklerinin grev alanında olumlu bir biçime dönüştürülmesiydi. Ne demek istiyoruz? Fabrika içinde belirleyici olan iş bölümü, disiplin ve kolektif hareket etme hali grev alanında da belirleyici oldu. Çadrların kurulmasından, çayın demlenmesine, grev alanın temizliğinden ihtiyaçların karşılanmasına ve grev alanındaki nöbetlere dek tüm işler sistematik bir

akış içinde ilerledi. Bir diğeri ise iş kolunda örgütlü olan farklı fabrikalar arasında kurulan dayanışma ilişkisi ve kader birliği bilincinin öne çıkışı oldu. Destekçi olarak geldiği grev sonrası kendi grevinin de öznesi olan işçilerin birbirinin grevine güç verme bilincinin açığa çıktığı ve söylemsel düzeyde de bunu ifade ettiği bir süreç yaşadık. Adım adım fabrika düzeyinden iş kolu düzeyine, oradan sınıf bilincine ilerleyen bir derinleşme süreci açığa çıktı.

Karşı kuşatmayı örgütlenme

Olgulardan üçüncüsü; yeni dönemde sermayenin yaşamı topyekûn kuşatma pratiğinin karşısında sendikaların kapsamını genişletme zorunluluğudur. Yani işyerleriyle sınırlı olmayan ve yaşam alanlarını da kapsayan bir mücadeleye yüzünü dönme ihtiyacı söz konusudur. İşkolundaki sarı sendika Türk Metal'in belli pratiklerini değerlendirme ve alternatifini oluşturma yine Birleşik Metal-İş sendikası- nın omuzlarındadır. Türk Metal, örgütlediği metal işçilerini devletçi-milietçi bir ideolojik zeminin içine yerleştiriyor, söylem ve eylem dilini buradan kuruyor. Türk Metal'in fabrikalardan

aileye ve hatta çocuklara dek hegamon kıldığı ideolojik zemin karşısında Birleşik Metal-İş sendikasının fabrikalardan yaşam alanlarına yayılan demokratik-halkçı bir politik ve pratik çalışmayı yoğunlaştırması belirleyici bir ihtiyaçtır. Elbette burada sendikal faaliyet üzerinden yürüttüğümüz bu tartışma kendi siyasal sorumluluklarımızın da dışında değil. Önümüzdeki dönemde sözleşme süreçlerinden fabrikalara, fabrikalardan mahallelere verilmesi gereken yoğun emeğin omuzdaşı olacağız. En başından ifade ettiğimiz sınıflar savaşının yarattığı çözülmenin karşısındaki insanca bir yaşam inşası ancak bu pratikle mümkün olacak.

İklim kanunu değil kapitalist yağma kanunu

Barışın toplumsallaşması, bu derdin ülkenin dört bir yanının derdine dönüşmesidir. Bir halka karşı açılan savaşın, başta Türk ve Kürt halkları olmak üzere halklara neler yaptığını en çıplak haliyle göstermektir.

Perihan Koca

Epeydir gündemde olan ve tepeden inme bir şekilde TBMM Çevre Komisyonu'na 25 Şubat'ta bir "ön bilgilendirme" toplantısıyla dayatılarak getirilen 20 maddelik "İklim Kanunu Teklifi" hemen bir gün sonrasında, 26 Şubat'ta alelacele yapılan komisyon görüşmeleri ardına iktidar milletvekilleri oylarıyla komisyonda kabul edildi. Teklifin adı "iklim kanunu." Ama gelin görün ki; kanunun ismi ve içeriği arasındaki doku uyumsuzluğu her maddesinde kendisini dışa vuruyor. Milyonların iklim krizine dair kaygılarını "yeşil vizyon", "yeşil büyüme" makyajıyla istismar ediyor. Zira baştan aşağı bir karbon emisyon ticaret sözleşmesi olan bu teklif, sermayeye uyumlanmış bir kanun muradı ile içeriklendirilmiş.

Neoliberal piyasanın tahkimi

Kanun teklifinin genel çerçevesini neoliberalizme dayalı OVP ve 12. Kalkınma Planı'yla uyumlanmış uygulamaya düzenlemeleri oluşturuyor. Merkezine ise Emisyon Ticaret Sistemi'ni (ETS) alıyor. Kanun teklifinin temelini

oluşturan ETS'de şirketler piyasa temelinde birbirleriyle karbon ticareti yapabiliyor. Kanunla İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından ETS ve her ilde valiler başkanlığında il veya bölge teşkilat temsilcileri ile yerel yönetimlerin temsilcilerinden oluşan İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulu kurulacak. Danışma ve denetim mekanizmalarında ise TUSİAD'dan MÜSİAD'a sermaye grupları yer alacak. Emisyon ticaret sisteminin işletilmesi ise elektrik piyasasını tüketimini kapitalist bir tarzda düzenleyen bir kurum olan EPIAŞ'a veriyorlar. Sera gazı emisyonlarının en büyük kaynağı olan elektrik üretimi sektörüyle doğrudan ilişkisi düşünüldüğünde bu son derece absürt bir durum oluşturuyor. Bir iklim kanunundan asgari düzeyde beklenen şey, iklimi

Doğa Derneği'nin verilerine göre; Son 50 yılda dünya genelindeki sulak alanların yüzde 35'inden fazlası yok oldu. Akdeniz, 1970 yılından bu yana doğal sulak alanlarının yüzde 50'den fazlasını kaybetti.

değiştiren sera gazı emisyonlarını azaltacak somut önlemleri, karbon salınımının en temel nedeni olan fosil yakıttan çıkışa, vahşi madencilığa dair bir eylem planını, yutak alanlarının korunması ve artırılmasına yönelik düzenlemeleri ilkesel ve yasal yaptırımları hayata geçirecek uygulamaları içermesidir. Ne var ki; "İklim Kanunu"

adını taşıyan bu kanunla kirliliği piyasalaştıracak, daha fazla kirliletmenin yolunu açacak, daha fazla kirliletmeye teşvik edecekler. Karbon salınımı alınıp satılabilen bir meta haline getirilecek, şirketler "kirliletme ve tahribat hakkı"nı parasıyla satın alabilecek. Kanun kılıfıyla, iklimi değiştiren şirketler aklanacak, yağma meşrulaşacak, bir şirket sahibi atmosferi yasal olarak dilediğince kirliletebilecek. İklim krizinin etkilerine karşı son derece kırılgan bir coğraf-

yada yaşıyoruz. Selleri, yangınları, kuraklığı, sulak alan kayıplarını, aşırı hava olaylarını, Anadolu coğrafyasının ortasında oluşan obrukları, ormansızlaşmayı denizdeki, topraktaki havadaki yok edici kirlenme seviyelerini, çeşitli türlerin neslinin tükenmeye yüz tuttuğu iç içe geçiş çoklu ekolojik kriz dinamiklerini hep birlikte görüyoruz. Tam da bu noktada ticari kaygılar merkeze alınarak sermayenin çıkar ve ihtiyaçları doğrultusunda sömürü ve tahribatin devam etmesi için önümüze getirilen bu kanun son derece yıkıcı sonuçları bağrında taşıyor.

Kanunda eylem planı yok

Kanun içeriğinde çarpık ve karbon salınımlı kentleşmeyle, mega kentlerle, sürdürülemez kent politikalarıyla, deprem kuşağı üzerine konulanmış ucu bucağı olmayan beton şehirlerle ilgili hiçbir şey yok. Aynı şekilde kanun teklifi endüstriyel hayvancılığın yarattığı iklimsel tahribata dair de hiçbir şey içermiyor. Oysa endüstriyel hayvancılık karbondan çok metan gazıyla anılan bir sektör ve metan gazı karbondan kat kat yüksek sera etkisine sahip. Bu miktarların düşürülmesiyle ilgili herhangibir tasarruf içermiyor söz konusu kanun. Yine bakıyorsunuz, kuraklık, sulak alanların yok olması gibi yıkıcı iklimsel olaylara dair hiçbir tedbir içermiyor yasa.

Sulak alanları tehdit eden ve hızla kurutan etkenlerle ilgili yasa hiçbir şey söylemiyor. Sulu tarım ve kuraklık ciddi sulak alan kaybına yol açıyor. Biyoçeşitliliğin korunmasına yönelik hiçbir şey söylenmiyor. Doğa Derneği'nin verilerine göre; Son 50 yılda dünya genelindeki sulak alanların yüzde 35'inden fazlası yok oldu. Akdeniz, 1970 yılından bu yana doğal sulak alanlarının yüzde 50'den fazlasını kaybetti. Anadolu'da sulu tarım uygulamalarının desteklenmesi nedeniyle Tuz Gölü, Van Gölü, Seyfe Gölü gibi sulak alanlar birer birer kuruyor. Yanlış su politikaları tepeli pelikanların dünya nüfusunun yüzde 9'unun kışladığı Marmara Gölü'nü tamamen kuruttu. Kapitalist düzenin ve serbest piyasa odaklı uygulamaların yarattığı yıkım ortadayken, söz konusu yasal çerçeve ile de amaçlanan, iklim değişikliğinin azaltılması veya durdurulması değil, yeni bir piyasa yaratılması ve "yeşil büyüme"ye hizmet etmesi. Milyonlarca insan susuzluktan kırılacak, kitlesel açlıklar yaşanacak, ölümler, salgınlar olacak, biyoçeşitlilik hızla yok olacak, iklimi düzensizlikleri derinleşecek. Ve ama öyle görünüyor ki; bu kapitalist hegemonya hüküm sürdüğüce tüm doğal varlıkları ve yaşamı metalaştırarak bakan sermaye aklından vazgeçmeyecekler...

POLİTİKA

Diploma siyaseti el değiştirdi

Diploma siyaseti muktedirin elinde tüm düzen muhalefетinin soluğunu kesebilecek bir cinayet aletine dönüştü. İktidar güçleri, muhalefetin elinde eğreti duran bir silahı elinden alıp kendisine doğrultuyor.

Hasan Durkal

Muhalefetin elinde güçsüzlüğün, yenilgiyi kabullenmişliğin ve siyasetsizliğin simgesiydi diploma siyaseti. Erdoğan hegemonyasını yıkmak bir kenara Erdoğan'ın hegemonyasına tümünden teslimiyetin bir ilanıydı. "Diploması yok" söylemi Erdoğan karşısında zafer hedefleyen bir siyasal taktiğin aracı değildi. Erdoğan'ın mutlak zaferinin ilanıydı. Şimdi o diploma siyaseti muktedirin elinde tüm düzen muhalefетinin soluğunu kesebilecek bir cinayet aletine dönüştü. Restorasyoncu burjuva güçlerin adayı İmamoğlu'nu yemeye yeminli iktidarın yeni enstrümanına dönüştürüyor. İktidar güçleri, muhalefetin elinde eğreti duran bir silahı elinden alıp kendisine doğrultuyor. Silahın patlayıp patlamayacağını göreceğiz ama bu noktaya gelinmesinde diploma siyasetine de ruhuunu veren acziyetin ve sinik devletçi reflekslerin payı çok büyük. Hukuksuzluğun iyice hüküm sürdüğü günümüz yeni Türkiye rejimine geçişte tarih ana muhalefet partisinin katkısını ayrı olarak ele alacaktır. Absürt ama gerçek İmamoğlu'nun geçmiş, 1990'da Kıbrıs'ta bir üniversiteye kayıt yaptırmasının ardından bir yatay geçişle İstanbul Üniversitesi'ne "hukuksuz" bir

şekilde geçtiği iddiasıyla didik didik ediliyor. Her şeyin keyfilikle yürütüldüğü bir ortamda 1990'da gerçekleşmiş bir yatay geçişin hukuksuz olup olmasının tartışılması absürt gelebilir. Ama her

şey gerçek işte. İmamoğlu'nun bu kadar üzerine gelmelerinin ardından kesin olarak kendisini devre dışı bırakmak istemeleri gerekiyor. Çünkü İmamoğlu'nun şu andaki pozisyonunda "öldürmeyen darbe daha da güçlendirir" ilkesi son derece geçerli. Milyonların yoksulluk ve pahalılıkla sınıandığı ve bir çıkış yaratması beklenen komünist hareketin tersine krizin içinde çırpındığı bir ortamda kitlelerin yönelişinin adresi restorasyonun adayı İmamoğlu oluyor.

Gerçek bir hegemonik yürüyüş içerisinde olan İmamoğlu CHP içerisinde de de şimdilik rakiplerini devre dışı bırakmayı başarmış ve an itibarıyla CHP'nin tek cumhurbaşkanı adayı olarak ön

engelleme girişimi hafife alınacak bir girişim değil. İktidar açısından şu çelişki var. 1990'lara kadar gidip bir şeyler arayacak kadar çaresiz ama bunu hukuksal kılıfı uyduracak kadar güçlü. Ardı ardına açılan davaların hiçbirini dışı dokunur şeyler değil. Ama hepsi gerçek. Şimdiye kadar ipin tam olarak çekilemesi de İmamoğlu'nun sahip olduğu bir başka güçten kaynaklanıyor: Uluslararası düzeydeki sermaye ağları. İmamoğlu'nu birden değil yavaş yavaş öldürmenin stratejisini yürütüyor iktidar. Ama bu yolla da İmamoğlu'na zaman kazandırıp manevra alanı kazandırıyorlar. Erdoğan fırsatını bulunca diploma hançerini yapıştıraacağı ortamı kolluyor. İmamoğlu özellikle TÜSİAD-Erdoğan geriliminin içeriğini iyi biliyor, aslında bu gerilimin muhatabı olduğunun farkında ve olası bir değişimin de öznesi olacağını biliyor. Şimdilik devre dışı kalacağını söyleyemeyiz ama kazanmak için, burjuva evreninde en istenmeyen şeyi yapmak zorunda: Sokak eylemlerini içeren bir mücadele takvimi yürütmek zorunda. Ama sokağa inen bir eylem tarzının kendisinin çizdiği sınırlarda kalmama ihtimalinin yüksek olduğunun da farkında.

CHP'yi savunmak zorunda mıyız?

Zeki Öztürk

CHP 60'lardan beri devrimcilerin güçlenmesi gereken örgütlenme sahasında hareket ediyor. Çoğu zaman başarılı bir şekilde milyonları manipüle ederek içlerindeki sistem karşıtı, devrimcileşebilecek unsurları marjine itiyor. Önce umut veriyor ve her seferinde bu umudu söndürüyor. Bu taktik her zaman devrimcileri, solundaki tüm kurumları ve tabi ki halkı felç ediyor ve sistem/devlet birkaç yıl daha kazanıyor. Büyük oranda aynı kitleyi örgütlemeye çalıştığımız ve bu anlamda rakibimiz olan CHP'yi savunmak zorunda mıyız?

Faşizm güçlenirken

CHP'ye oy veren kitle sınıfsal olarak homojen değil. Fakat sosyal demokrat, laik ve emekten yana tavır sergileyen bir çoğunluktan bahsedebiliriz. CHP yönetiminin ise amacı kitlenin bu taleplerini kullanarak özellikle belediyeler üzerinden rantını devam ettirebilmek. Kazara iktidar olacaklar diye ödleri kopuyor. CHP içerisindeki birçok iktidar alanı birbirini yemekle meşgulken Ekrem İmamoğlu gibi iktidarı hedefleyen bir figür çıktığında öncelikle diğer rakip gruplar tarafından güçsüzleştirilmeye çalışılıyor. Kılıçdaroğlu ekibinin kongre sonrası hamlelerini ancak bir "iç düşmanlık" mantığıyla açıklayabiliriz. Gelgelelim, siyaseti sadece seçimlerde oy vermek olarak düşünmüyorsak Erdoğan'ın kendi siyasi planının en büyük yardımcısı CHP'nin bu iç gerilimi oluyor. Erdoğan durmadan hamle yapıyor, hamle yapabildiği için güçlü görünüyor, güçlü görüldüğü için güçlü oluveriyor. Erdoğan güçlendikçe işçi sınıfı baskılanıyor, kadınlar, gençler, Aleviler, Kürtler, LGBTİ+'lar durmadan eziliyor. Doğa ve kent talanı geri dönülmez bir noktaya geliyor, burjuva hukuk ve kişisel hakların kırıntısı bile bırakılmıyor. Ha bu kısır döngü bir şekilde (halkın sokakta itirazı, seçimler vs. nedeniyle) tıkandı mı? Hemen o tutanıklılığı gidermek adına CHP bir umut oluveriyor. Bir anda "demokrasi şahini" kesiliyor. "Sakin sokağa

çıkmayın, o iş bende" nidaları havalarda uçuşuyor. Yani kısaca ne yapıp ediliyor Erdoğan'ın en zor zamanlarında bile bu imdada yetişiyorlar. Erdoğan, yumruk atamayacak güçte olduğu zaman da bir bakıyoruz Özgür Özel ağzıyla "yumuşama süreci" ilan edilmiş ve sonraki yumruğu atmaya güç bulana kadar mola verilmiş. Yoksa "kırmızı kart" çıkışı sadece siyasi körlükle açıklanabilir mi? Bütün bunlar gözümüzün önünde oluveriyor ve olan işçi sınıfı başta olmak üzere halka oluyor. Dünya'nın en yüksek vergisini ödüyoruz, gıda enflasyonu çok yüksek, nüfusunuzun yarısı açlık sınırının altında yaşıyor, anayasal hiçbir hakkımız yok, örgütlenme araçlarımız durmadan yok ediliyor, milletvekilleri ve on binlerce siyasetçi tutsak alındı, burjuva demokratik haklarımız bile kalmıyor. Yaşamsal ihtiyaçlarımızın hepsi parayla satılıyor ve işsizlik de her gün yükseliyor. Alt-empyal bir güç olmak yolunda tüm coğrafya ateşe atılıyor ve nicesi... CHP'nin her bir belediyesine kayyum atadığında ya da en önemli figürlerini baskı altında tuttuğunda tabi ki sosyalistlere ve Kürt siyasi hareketine saldırılmasını daha "meşru" ve olağan kılıyor. CHP yönetiminin "tarihsel misyonu"nu bilip CHP'ye oy veren kitleyi özgürleştirerek özneleştirilmekten başka çaremiz yok. Halka saldırıları halkla beraber savuşturmaktan, bir güven alanı oluşturup o kitleyi devrimci politika yapmaya ve örgütlenmeye davet edecek araçları yaratmaktan başka çaremiz yok. CHP'yi savunmak değil, onun bizden çaldığını geri almamız gerekiyor. Türkiye devrimci hareketi tarihsel bir karar verme anının içinde. Evet AKP yıkılmıyor, bu yüzden daha çok saldırganlaşıyor ama aynı zamanda çok hassas bir dönemecten geçtiğini ve işçi sınıfının kendisine karşı bilendiğini gördüğü için de korkuyor. Gücünü sokaktan alan bir sol politik alan kadınları, gençleri, Kürtleri, ekolojistleri, sosyal demokratları kapsayacaktır. AKP de bunun farkında. Artık bir ittifak kurmama lüksümüz yok.

AKP'nin 8. Kongre'sinde yeni olan ne var?

CHP bugün iki farklı eğilimiyle Suriye'de hem devletin hem de sermayenin çıkarlarına uygun hareket edebileceğini göstermiştir. İktidarın Suriye üzerinden yükselişine karşı çekilecek set iç cephede halkın örgütlenmesi ile mümkündür.

Haluk Koşar

2023 Cumhurbaşkanlığı seçimi ana muhalefet partisinde "değişimi" zorunlu hale getirmişti. 2024 yerel seçimleri de iktidar partisinde aynı sloganı işler kıldı. Ama tek bir farkla; 2023 yenilgisi faturayı muhalefetin liderine keserken 2024 yenilgisi faturayı iktidar partisinin örgütüne kesti. "Değişim" ihtiyacı kendi ifadeleriyle "yorgunluğa" çare olarak ortaya çıktı. Yani stratejide bir değişim yok. Bu kadrolar stratejiyi götürmekte tökezlediler! AKP'nin özellikle anayasa referandumu sonrasında gerçekleşen

kongrelerinde genellikle hedefler şiar olarak ifade edilirdi. Örneğin 2018'de 15 Temmuz sonrası yapılan 6. Kongre "Millet Bir Hedef Bir", 2021'de pandemi döneminin belirsizliği içinde yapılan 7. Kongre "Türkiye İçin Güven ve İstikrar" ile bir sonraki döneme dair yaklaşımlar kongrelere de isim olmuştu. 8. Kongre'nin şiarı ise "Adında Ak Işığında İstikbal". Ülke için verilen bir hedef yok.

Kime sesleniyor?

Gerçekte bu söylem ile iki yere sesleniyor kongre. Birincisi içe dönük bir seslenme. 2023'te partinin 11.241.230 olan üye sayısı

bir sonraki sene yaklaşık iki yüz bin kişilik bir eksilme ile rekor kırmıştı. Erdoğan'ın küskünlere dönük yaptığı tüm çağrılar kısmi bir karşılık bulmuş ve ancak ayrılanların yarısı kadar bir kısım yeni üye kazanılmıştı. 2023 seçimlerinden zaferle ayrılmak üyeleri partide tutmaya yetmemişti. Seçimin ardından gelen Mehmet Şimşek politikalarının etkisi parti üzerinde de görünür olmuştu. 8. Kongre'nin şiarının alt metni bu duruma da parmak basıyor. Dışa seslendirdiği ise: Ülkenin kaderi partinin kaderine bağlıdır. Kongreye gidilirken ülkede faşizmin devletleştirilmesi çalışmaları son hızla devam ediyor. Devlet Denetleme Kurulu'nun yetkilerinin artırılarak Cumhurbaşkanlığı'na sınırsız bir alan açılması; ceza yasasında yapılacak değişiklik için hazırlanan taslakta farklı cinsel yönelimlere hapis cezasının tanımlanması; HDK'ye dönük operasyon ile yasal meşru faaliyetlerin de yasaklanması; Baro, belediye fark etmeksizin seçimle elde edilen kazanımların gasp edilmesi vb. yeni bir anayasaya ve dolayısıyla devlete biçilen rolü de açıkça gösteriyor. Bu açıdan kongrenin söyleminde de ülke ile parti eşitlenmiş ve rota bir parti devletine doğru çizilmiştir. Kongrenin içeriğini baz alacak olursak AKP'nin ülkenin gelece-

ğine dair söyleyeceği çok bir şey kalmadığı görülüyor. Kongrede yaptığı konuşmada kendilerine oy kaybı yaşıtan en büyük neden olan yoksulluğun derinleşmesi ve yayılmasına dair geleceğe dair olumlu bir hedef göster(e)meyen Erdoğan'ın konuşmasının içeriğinden artık toplumda rıza oluşturacak söylemlere ihtiyaç duymadığını anlayabiliriz. Her daim enflasyonun düşeceği, dışların biraz daha sıkılmaya ihtiyaç duyulacağı gibi halkın yaşadığı sorunlara dair edilen lafların bu kongrede hak ettiği kadar yer bulamamış olması bu açıdan ilginçtir. Halkı bir duruma razı etmek için çaba dahi gösterilmemektedir. Bunun yerine potansiyel tehlikeler olarak görülen ana muhalefet partisi ve "çöken sistemi" restore etme gayretindeki sermayenin amiral gemisi TÜSİAD Erdoğan'ın konuşmasının ana konusu oldu. Kongre ile başlayan dönemin hedefi de böylece belli olmuş oldu: Çöken sistemi restore etmek değil yeni (esasında yeni de değil) bir inşaya soyunmak.

Transferler

AKP'nin MKYK'ya sokarak yeni diye sunduğu isimlerin toplumda bir karşılığının olmaması bir yana partiyi nasıl bir dinamizme sokacakları da şüpheli. Meral Akşener

üzerinden muhalefete gerçekleştirilen operasyondan sonra İYİ Parti hem vekil hem de üye düzeyinde ait oldukları yere dönüyorlar. AKP'ye geçen beş vekil MKYK üyeleri olarak ödülleri almış oldular. İYİ Parti'nin işlevini yerine getirmesi sonucu parti de dağılma eğilimine girmiş, kilit partiden sıradan bir parti olarak meclisteki grubunu da kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. İYİ Parti ile birlikte Gelecek Partisi'nden MKYK'ya monte edilen ve masanın anayasa çalışmalarını yapan anayasa profesörü Serap Yazıcı Özbudun da Altılı Masa'nın kimin salonunda kurulduğunu herkese daha iyi göstermiştir. Her iki hamle ile de zaten çok bir etkisi kalmayan sağ muhalefetin AKP tarafından eritildiğini ve sağın yavaş yavaş Cumhur İttifakı etrafında cepheleştiğini görebilmekteyiz. Hakkı Özdal'ın da belirttiği gibi yeni yönetime seçilen kimi holding temsilcileri AKP'nin sınıfsal konumlanmasını daha da güçlendirmiş oldular. Kalyon Holding, NG Grup, 360 Enerji şirketlerinin temsilcilerinin AKP yönetiminde yer almalarını farklı sermaye gruplarıyla yaşanan çatışmalarla birlikte düşünmekte fayda var. Başlayan inşa sürecinin sermayedarları da yavaş yavaş siyaset sahnesindeki yerlerini alıyorlar. Sözün kısası 8. Kongre "değişim" adına AKP'nin genç, dinamik ve geleceğe dair yeni bir rota çizen yapısından çok faşizmi kurumsallaştırma yolunda bir basamak olmuştur.

POLİTİKA

Tarihsel zamanlar

Sanki öyle oluyor ki, bir takım kravatlı beyler çok önemli toplantılar yapıyor ve ekonominin durumuyla ilgili önemli kararlar alıyorlar. Aldıkları kararların, mesela döviz kurunun ne olacağı ya da enflasyonun hedefi veya faiz oranlarının düşürülmesi, istisnasız hepsi halka yönelmiş sermaye silahlarının aynı anda ateş etmesidir.

Oğuzhan Kayserilioğlu

(...) 1. sayfadan devam

Artık kalıcılaşıp bir “yeni normal” konumuna yerleşen kaotik ortamda yaşamaya devam ediyoruz. Kaotik ortam, bir yandan Öcalan’ın yarın açıklanması beklenen yeni önerileri üzerinden zayıf ve kısmi de olsa bir “gevşeme”, ama diğer yandan iktidarın hızlandırıldığı faşizmin kurum-sallaşması süreci ve artık “hiçbir şeye aldırman vurur geçerim” aşamasına sivrilen pervasız saldırılarıyla “daha da sertleşip yoğunlaşma” seçeneği arasında geziniyor. Vurguladığımız “gevşeme” ya da “daha da sertleşme” uçlarından ziyade “melez” bir durum oluşacağını anlamalıyız. Sorun şu ki, uzun bir müddet herhangi bir stabiliteye sahip olamayacak o “melez” konum hangi uca yakın olacak? Yani beklenti çitasını en azından şimdilik bir “normalleşme” ya da “faşizm” noktasına koymamak, “melez” bir konum olasılığına hazır olmak gerekiyor. O “melezliğin”, hangi uca yakın olursa olsun, sonrasında nereye doğru hareket edeceğini ise içindeki mücadele

belirleyecek.

Yoğunlaşacağımız yer, işte tam da bu mücadele olmalıdır. Hızla yüzleşerek zorlanacağımız yeni ve eskisinden daha karmaşık bir mücadele dönemine hazırlanmalıyız. Üstelik erken sonuç almak bir yana neredeyse hiç bitmeyecek uzun soluklu bir mücadele!

Evet, çok açık ki, egemenlerin ellerinde muazzam imkanlar var, hatta yüzeysel bir bakış sonucun şimdiden belli olduğunu ve sürecin geleceğinin egemenlerin

istediği gibi yapılaşacağını iddia edecektir. Ama, içinde olduğumuz kaotik ortamın sadece yüzeyini değil de bütünü ve o bütünlüğün içinde hareket halinde olan gerilimleri görebilen derinlikli bir bakış, başka olasılıkların da kendisini egemen kılabileceğini gösterecektir. Yükselme eğiliminde olan işçi hareketi, yeni bir yol arayışıyla yüzleşip pek de alışık olmadığı olası yeni yolunda her an yeni keşiflerle kendini yetkinleştirmeye yazgılı Kürt Halk Hareketi, sermaye

birikiminin daha yüksek hızı uğruna ülkenin yıkılan doğasını savunan doğa savunucuları, inşa edilen mezhepçi faşizmin kurbanı olmaya aday farklı inançlardan, özellikle de Alevi inancından yurttaşlarımız, aynı faşist yükselişin sürekli aşağılayarak erkek saldırganlığının kurbanı konumuna sürüklediği kadınların sürüp gelen protestoları, yaşamalarının en güzel çağını faşizmin ırkçı-mezhepçi ve özgürlük düşmanı karanlığının içinde boğularak yaşamaya

mahkum edilen gençlerin özgürlük arayışları... İşte, başlıcalarını öne çıkarttığımız ama esasında toplumsal yaşamın daha birçok alanında farklı biçimlerde kendisini gösteren halk direnişleri, içinde sarsıldığımız kaotik dönemin yeni aşamasını halkın lehine bir çözüm yönünde zorlayan ve daha fazlasıyla zorlama potansiyeli taşıyan toplumsal dinamikler!

Peki, ne olacak?

Genel bakış, öyle ya da böyle

bir sonuca ulaşılacağı ve bu sonucun da demokratik gelişme ya da koyulaşmış devletleşen faşizm olacağı yönünde ve tartışmalar bu görüşlerin farklı nüansları arasında yaşanıyor. İki kez hayır! İlk, hayır bir sonuca ulaşamayacak; ikincisi, hayır demokrasi ya da faşizm yapısında bir sonuç gerçekleşmeyecek! Evet, içinde olduğumuz kaotik ortamın evrilip gideceği yer henüz ufukta bile gözüküyor ve biz yarından sonra da kendisini yenileyerek sürüp gidecek kaotik ortamda kalmaya devam edeceğiz; ve nihayet, hem faşizm hem de halkçı-demokratik gelişmeler aynı anda güç kazanacaklar!

Bir “tarihsel momentin” içindeyiz

Egemenlerle halkın arasında yaşanacak çok yönlü ve uzun sürecek bir mücadeleye, iniş çıkışlarla, yoğunlaşmış gevşemelerle, hızlanıp yavaşlamalarla, ama her zaman gerginliklerle dolu yaşanacak, sonrasında uzun on yılları belirleyecek sonuçlar üreterek sürecek ve o süreç içinde yaşananlar tarafından belirlenerek geleceğimizi yapılandırarak bir özel döneme hazırlanalım!

Kürt halkı tarihsel dönemeçte

Dış politikada istikrarsızlık ve çatışmacı bir yol izleyen AKP-MHP hükümetinin, iç politikada “iç barış” çözüm süreci demesi inandırıcı gelmiyor. İktidarın Kürt sorununa dair çözüm perspektifiyle hareket etmediğini saptayabiliriz.

Ferhat Toros

(...) 1. sayfadan devam

Şimdi ise demokratik ve hukuk çerçevesinde bir siyaset zemininde “Örgütün, tüm silahlı grupların kendini fesh etmesini” öneriyor.

Açıklama bize ne söylüyor?

Öncelikle yıllardır devlette çatışmalı bir düşünce ve yaşam içinde olan birisinin, nasıl böyle keskin, beklenilmeyen, şaşırtıcı açıklama yapabilir? Sorusu gelebilir. Aslında çok açık; Bahçeli’nin açıklaması neyse, Öcalan’ıninki de o. İkisi de kendinden beklenenin ötesinde zıtlıklar içeren açıklama. Yılların siddet ve çatışma ortamı ve özellikle Orta Doğu’daki dengeler politikacılara, karşıt taraflara neler söyletmiyor ki? İkincisi KÖH’nin ortaya çıkış koşullarını içte Türkiye’deki anti demokratik politik ortamın ve Kürtleri inkâr etme; dışta ise “sosyalist sistemin” ve ulus devlet anlayışı olduğu koşullarına bağlıyor, Öcalan. Yeni bir dünya dengesinde yeni bir mücadele anlayış ve pratiğine işaret ediyor. Üçüncüsü tüm güçlere “feshetme” çağrısı yapıyor ama bu bir tasfiye mi? Ya da daha ağırından soralım Öcalan Kürtlere ihanet mi ediyor?

Kürt kaynaklarından gelen açıklamalarda böyle yorumlanmadığı görülüyor. Açıklamanın arkasında bulunduğu belirtiliyor. Üçüncüsü “Açıklama” ile geline nokta birkaç günde olan bir işe benzemiyor; ki bunu Özgür Özel de açıkladı, Bahçeli’nin

meclis açılışında DEM partililerle tokalaşmasından çok önceleri tarafların görüşmeler yaptığını söyleyebiliriz. Bu neyi gösterir peki? “Dönemin hassasiyeti”, dünya dengelerinde yeni politik kanallar açma çabası her iki taraf açısından da hayati ihtiyaç ve bu nedenle “Bahçeli’nin kişisel insiyatifi” düzeyinde değerlendirilmesi gerekiyor.

Bir sonuç değil başlangıç

Öcalan’ın açıklaması bir çözüm manifestosu değil elbette, zamana ihtiyaç var ve henüz nasıl yankı

bulacağı pek net değil.

Açıklama okunduktan sonra Sırrı Süreyya Önder’in mealen “ek not” iletilisi sürecin dinamiklerini aydınlatacak bir içerikte. Öcalan’dan aktarma yaparak “Silahların bırakılması, demokratik siyaset ve hukuki boyutun tanınmasını gerektirir” demesi aslında en az açıklama kadar önemli. Bu iktidara, Devlet’e, TBMM’ye de sorumlu davranmayı işaret ediyor. Açıklamanın başlığı za-

ten “Barış ve Demokratik Toplum” çağrısı ve bu tüm tarafların omuzlarına görevler yüküyor.

Kürt halkıyla dayanışmaya

Herkes durumdan memnun olmayabilir; satır aralarında yanlışlar aramanın manası da ve katılınmayan teorik politik gerekçelendirmelerin (Öcalan’ın açıklamasındaki düşünceler “radikal demokrasi” “post Marksist” öğeler içeriğine ve katılmasak dahi) olması biz Marksistleri oyalamamalı. Esas olarak açıklanan hamleye yoğunlaşmalıyız. Şimdi Kürt halkıyla dayanışma zamanı. KÖH’nin ve Kürt halkının iradesine saygı ve dayanışma temelinde sosyalistler birlikte, siyasi ittifak içinde mücadele yürütmeliyiz. Ortak geleceğimizi barış ve demokratik anayasa temelinde bir toplum olarak inşa etmeliyiz.

Kritik, giderek kaosa sürüklenen kaotik ve tarihsel bir eşikteyiz. Bir yandan AKP-MHP iktidarı faşizmi devletleştiren bir hamle yoğunlaşması içinde; diğer yandan barış, demokrasi, özgürlük yolunda yürüttüğümüz pratiklerin yarattığı umut ikliminde olmalıyız. Belirsizlik, karmaşa ve melez durumlarda amansız bir mücadeleyle Demokratik Cumhuriyet’i kurmak esas hedefimiz olmalı.

Çubuğun ne zaman nereye doğru büküleceği pratiğin akışı içinde savaşılan güçlerin bilinç düzeyleri, davranma kapasiteleri ve tabii ki aralarındaki güç dengeleri tarafından pratikte her an yeniden belirlenecektir.

İŞÇİLERİN KADERİ BİRDİR!

Kaderimiz aynıdır. Birbirimize yazgılıyız. Hayallerimiz aynıdır. Gelecekte beklentilerimiz de aynı. Düşük ücretler, faturalar, çocukların masrafları, evin giderleri, iş yerindeki baskı ve sömürünün canımıza tak etmesi benzerdir. Ama en çok öfkemiz benzer, en çok öfke duyduğumuz benzerdir. Farklı farklı işler yapsak da ortak yanımız var: Bu düzen bizim emeğimizle var oluyor.

Metal fabrikasında, tekstil atölyesinde, masanın başında, yerin yüzlerce metre altındaki madende, inşaatların tepesinde, tarlada, tezgâhın başında, telefonun ucunda... Her yerdeyiz, yaşamı kuran biziz. Yaptığımız işler belki farklı farklıdır. Kimimiz dikiş makinesinin, kimimiz torna tezgahının, kimimiz fırının, kimimiz madenin başındayız. Kimimizin elleri nasırlı, kimimizin belinde fitik var. Kimimiz kaygılı kimimiz üzgün. Ama kaderimiz aynıdır. Birbirimize yazgılıyız. Hayallerimiz aynıdır. Gelecekte beklentilerimiz de aynı. Düşük ücretler, faturalar, çocukların masrafları, evin giderleri, iş yerindeki baskı ve sömürünün canımıza tak etmesi benzerdir.

Ayın sonunda ailece şöyle bir yerde oturup bir şey yiyememenin hüznü, bir yerlerde iki gün bile tatil yapamamanın kederi, köşeye üç beş kuruş koyamamanın derdi benzerdir. Yediğimiz yemek benzer, soluduğumuz pis hava benzer. Toz, toprak, asbest, kumaş tozu, boya kokusu, egzoz kokusu, makine yağı kokusu, metal tozu karışır havamıza. Ama en çok öfkemiz benzer, en çok öfke duyduğumuz benzerdir. Farklı farklı işler yapsak da ortak yanımız var: Bu düzen bizim emeğimizle var oluyor. Her şeyi yapan bizim emeğimiz. Yolları, köprüleri, inşaatları, makineleri, giysileri biz yaparız. Gıdayı biz imal eder, ahşabı biz oyarız.

Ekmeği biz yapar, demiri biz eritiriz. Bütün hünerlerimiz, emeğimizin karşılığı bize sefalet olarak dönüyor. Ülkedeki tüm zenginliği üretenleriz biz. Ama gelin görün ki ekmeğimiz ve onurumuz patronların insafsızlığına terk edilmiş. Bizler yaşamı elleriyle kuranlar, her şeyi emeğiyle var edenler... Bu yaşama mecbur değiliz. Sömürü ve yoksulluğa karşı çaresiz değiliz. Çıkış yolu Antep Başpınar Organize Sanayi Bölgesi'ndeki tekstil işçilerinin, Gebze'deki, Kartal'daki metal işçilerinin, belediye'deki temizlik işçilerinin, kendisini madene kapatan Çayırhan maden işçilerinin yolundan geçiyor. Örgütlenmek, mücadele etmek, ekmeği ve onuru için savaşmak. Mücadelenin ardında güzel bir gelecek, onurlu bir yaşam var. Baskının, sömürünün, mobingin, sefalet dolu yaşam koşullarının karşısında ekmek ve onur mücadelesi var.

İşçi kardeşler; Bu gazete sizin gazeteniz, sizi size anlatıyor. Onu sizler yazdınız, biz sadece kâğıda döktük. Onu yazmaya devam edelim. İçerisinde bulunduğumuz karanlıktan tek bir çıkış vardır. Kaderleri bir olan işçilerin mücadelesinin de bir olması. Yaşam koşulları, hayalleri, umutları bir olanların mücadelesi de bir olmalıdır. Yaşasın işçilerin birliği. Yaşasın ekmek ve onur mücadelesi.

BAŞPINAR İŞÇİLERİ YOLU AÇIYOR

Sermaye ve İktidar Antep Başpınar üzerinden Türkiye işçi sınıfına tarihin en büyük faturasını ödetmek niyetinde. Başpınar'da dayatılan ücret Sermaye ve iktidarın Türkiye'de kalıcılaştırmaya çalıştığı çalışma rejimidir.

Serkan Nar

Antep'te Birleşik Tekstil Dokuma ve Deri İşçileri Sendikası (BİRTEK-SEN) çağrısıyla 26 Ocak'ta Başpınar İşçi Kurultayı gerçekleştirdi. Kurultayın 36 fabrikadan çok sayıda işçinin bir araya gelmesi ile gerçekleşmesi içinden geçtiğimiz dönemi kavramak açısından önemli. Kurultay, zamların belli olacağı şubat ayına işçilerin nasıl bir yol haritası izleyeceğinin belirlenmesi

açısından hem işlevsel hem de önemli bir yerde duruyordu. Kurultayın almış olduğu yol Antep Başpınar Organize Sanayi'yi kapsasa da özellikle de işçi sınıfının önündeki sendikal barajın aşılması, sendikal hakların, toplu sözleşmelerin, grev hakkının kullanımı önündeki engelleri aşma anlamında önemli bir deneyimi de açığa çıkardı. Böylece kurultayda örülen süreç işlemeye başladı. 7 Şubat'ta Şireci

işçileri, hemen ardından da Has Çelik işçileriyle başlayan fiili grevler çok kısa sürede Başpınar Organize Sanayinin tamamına yayıldı.

Başpınar işçisi işçi sınıfının yolunda önemli bir çentik attı Antep Başpınar Organize Sanayi'de yüzde 30'luk açlık ve sefalet ücreti dayatanlar, ücretlerin sornsuz kabul edilmesinin hesabını yapıyordu. İşte Birtek-Sen bu hesabı işçiler lehine bozunca

önce sermaye ile iktidar zor yoluyla direnişi ez-meye çalıştı. Olmayınca hukuk devreye girdi. Birtek-Sen başkanı Mehmet Türkmen'i tutuklayarak Başpınar işçilerini ez-meyi, öncüsüz bırakarak direnişi kırmayı hedefledi. Ancak direniş yeni fabrikaların dahil olmasıyla büyüdü ve büyüyor. Sermaye ve iktidar Antep Başpınar üzerinden Türkiye işçi sınıfına tarihin en büyük faturasını ödetmek niyetinde. Başpınar'da dayatılan ücret, sermaye ve iktidarın Türkiye'de kalıcılaştırmaya çalıştığı çalışma rejimidir. Antep hem ihracatçı sermayenin en önemli yeri hem de iktidarın dayandığı sermaye bileşimi olması açısından ele alınmalıdır. Türkiye'nin dört bir yanına organize sanayi bölgelerinin inşa edilmesi Anadolu'nun yeniden çitlenmesi ile birlikte önemli oranda proleterleşmenin de önü açılmış oldu. Ancak özellikle de orta ölçekli işletmeler ve emek yoğun

iş olarak boy gösteren bu sermaye kalelerinin temel dayandığı var oluş ise emeğin boyunduruk altında olmasıdır. İşte Antep Başpınar hikayesi aslında Türkiye'de hacimsel olarak önemli bir yer tutan ihracatçı sermayenin geleceği için emeğin baskılanmasıdır.

Ücret mücadelesi

Başpınar'da Mehmet Türkmen'e işveren sınıfsal öfkesini tüm çıplaklığıyla dile getirirken "sen işçinin bir yevmiyesinin peşine düşen adamsın" diyerek aslında Marx'ın emek değer teorisinin pratikte dile gelmiş halini ifade ediyordu. Marx "İşçiler kapitalistlere emek güçlerini satarlar ve onlardan ister aynı olarak ister para dolayısıyla ge-

çimleri için temel ihtiyaçları olan metalleri alırlar" der, dolayısıyla emek gücü bir metadır ve ücret, onun değerinin para adıdır. Tam da ifade edildiği gibi işçi yaşamının nasıl devam edeceğini belirlemesi açısından bir işçinin yevmiyesinin ne kadar olacağı tayin edicidir. Ücret mücadelesi sınıfsal olarak belki de en keskin yaşanan mücadele biçimidir. Sermaye ile emeğin dolaylımsız olarak karşılaştığı ve güç ilişkilerinin belirlendiği bir arenayı andırır. O yüzden ki bu mücadele sınıfsal çelişkinin derinliğiyle bilincin keskinliği arasında diyalektik bir bağ kurar. Egemenlerin korkusu Antep Başpınar işçileri ücret mücadelesiyle bu bağın Türkiye işçi sınıfına sirayet etmesindenidir.

★ İŞÇİLER DİRENİŞTE

DİGEL TEKSTİL İŞÇİLERİ

İzmir Gaziemir'deki Ege Serbest Bölge'de faaliyet gösteren Almanya merkezli Digel Tekstil'de işçilerin sendikal hak mücadelesi sürüyor. Türkiye Tekstil, Örne, Giyim ve Deri Sanayi İşçileri Sendikası'nda (TEKSİF) örgütlendikten sonra işten çıkartılan işçiler 17 Ocak'tan beri direniyor. İşçiler işe iadeleri gerçekleşene ve işveren toplu iş sözleşmesi (TİS) masasına oturana kadar direnişe devam edeceklerini ifade ediyor. Toplumsal Özgürlük Partisi İzmir İl Örgütü de Digel işçilerini emeğin değersizleşmesine karşı yürüttükleri ekmek ve onur mücadelesinde yalnız bırakmadılar. Direnişçi işçilere dayanışma ziyareti düzenleyen il örgütü zafere kadar işçilerle beraber olacaklarını ifade ettiler.

TEMELENTA GREVDE

İzmir Kemalpaşada kurulu 16'sı kadın olan 22 işçinin çalıştığı Ford, BMC, Tesla, Türk Traktör gibi otomotiv tekellerine üretim yapan Temel Conta fabrikasında 10 Aralık 2024'ten bu yana grev sürüyor. Fabrikada 35 yıllık çalışanlara dahi asgari ücret ödenmektedir. İşçilere eldivenler ve iş kıyafetleri işe uygun şekilde verilmemekte, işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerinden hiçbirine uyulmamakta, işçilerin vücutlarında sıcak preslerden sıçrayan kimyasal yüzünden ömür boyu taşıyacakları yanık izleri bulunmaktadır. Filtre bulunmadığı için mühürlenemeyen havalandırma sistemine filtre taktırmayı bir maliyet olarak gören patron; havalandırmayı çalıştırmayarak işçilerin zehirli kimyasalları solumasına göz yummaktadır. İşçiler sürekli yorgunluk, halsizlik ve baş ağrıları çektiklerini; nefes darlığı, kalp sıkışması gibi şikayetlerle sık sık hastaneye başvurdıklarını anlatmaktadırlar. Tüm bu sorunlara karşı işçiler 2023'te Petrol-İşte örgütlendiler. Bakanlık tarafından verilen çoğunluk tespiti onayına işveren itiraz etti. Petrol-İş'in yetkisi 16 Ağustos 2024'te mahkeme kararıyla kesinleşti. Toplu pazarlık sürecinin başlaması gerekirken işveren sendikayla müzakere masasına oturmadı. Bunun üzerine işçiler, 10 Aralık 2024 itibarıyla greve çıktılar ve grev halen devam ediyor.

★ İŞÇİLER DİRENİŞTE

FAŞİZM-SERMAYE ve İŞÇİLER

Haydar Arıkuşu

2025, iktidarın gözünü karartıp faşizm hamleleri yaptığı bir yıl olarak seyrediyor. Toplum her cepheden kuşatma altında. Siyasi alanda “kayyumlar”, gözaltılar tutuklamalar toplumun tüm zeminine yayılıyor. Sanatçılar, hukukçular, siyasilere, sokakta konuşan halk sürekli “tehdit” altında. Ekonomik alanda ise düşük asgari ücret ve emekli maaşları, kamu emekçilerinin eriyen maaşları, patronların yasalara aykırı ödemediği işçi ücretleri en çarpıcı olarak yaşadıklarımız. Ekonomik krizi çözemeyen iktidar sermayeyi semirten politikalar izlerken “Halk” derinleşen yoksulluğun pençesinde yaşam hakkı için mücadelesinde geri durmuyor.

Artan işçi eylemleri

Güvencesiz iş, gasp edilen ücretler, taciz, mobbing ve iş cinayetleri karşısında İşçiler isyanda. Direnişler, protestolar, fiili grevlerle işçilerin uzun süredir olmadığı kadar eylemlilik

sürecinde olduğunu söyleyebiliriz. Polenezköy işçileri polis baskılarına rağmen direndi, aylarca süren mücadelesi neticesinde talepleri kazanımla sonuçlandı. İşçi sınıfının omurgasını oluşturan metal işçileri grev yaşayarak tanımayarak “fiili grevlerle” iktidara ve sermayeye karşı tarihsel bir direniş pratiği sergilediler, bazı bölgelerde direnişler sürüyor. Motokurye işçilerinin parça parça ama tüm yıla yayılan eylemleri, KFC, Pizza Hut işçilerinin ücret hakları için mücadeleleri; Hepsi Jet deposu işçisi dört kadın kötü çalışma koşulları, taciz ve mobbinge karşı inatla yürüttükleri direnişleriyle toplumda hak arama cesareti yaratıyorlar. İktidar ve sermaye ise artan işçi hareketinden memnun olmamakla yetinmiyor; saldırıyor, yasaklıyor, tutukluyor.

İktidarın sermaye taraftarlığı

Sadece Gaziantep'teki Başpınar organize sanayinde Birtek-Sen iradesinde, tekstil işçilerinin direnişine

baktığımızda dahi AKP-MHP iktidarının sınıfsal yönü açıkça görülüyor. Patron/sermaye yanlısı politikaları gizlenemez taraflılıktadır. İşçilerin kendilerine dayatılan yüzde 30 oranındaki sefalet zammına karşı direnişlerini; patronların, iktidarı ve devlet gücünü de seferber ettirerek işçileri baskılamak istemektedir. Bu amaçla sermaye ve iktidar bir olup yargı eliyle BİRTEK-SEN Genel Başkanı Mehmet Türkmen'i tutuklatırıp işçileri ve sendikayı kırmaya çalışıyor.

Kriz “sebebi” faşizm “sonuçtur”

Somut-tarihsel süreç içinde sermaye düzeni çıkmazdaysa toplumsal gerçeklik; “Kriz-İşçi Hareketi- Faşizm” mekaniğinde işliyor. Faşizm soyut, bir zalimin kafasından uydurduğu marazi bir rejim değil, sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda biçimlenen bir “Burjuva demokrasisi” yapısallığıdır. O, kapitalist sömürü düzenin öz evladıdır. Dolayısıyla güncel deyimle; “Kriz sebepten faşizm sonuçtur”, sermayenin çıkarına karşı işçi hareketi

korkusu sebep, faşizm”, ve biliyoruz ki söz konusu; yapısal bir kriz içindeki “Büyük sermayenin/Finans kapitalin azalan kârlarıyla, işçileri, halkı faşizmle ezmek teferruatıdır.

Bir ülkede;

1. Ekonomik kriz var ve çözülemiyorsa
 2. Sermaye niceliksel olarak hacmini büyütse de “kâr oranlarında düşüş” yaşıyorsa
 3. Yeni pazarlar, sömürü kanalları arayışı ve savaşlar gündemdeyse
 4. İşçi Sınıfının Hareketinin yükselişi ve politize olması sermayeyi korkutuyorsa
 5. Halkın “Özgürlükçü, Devrimci Demokratik” iktidar arayışı varsa Egemen güçler Faşizmi devreye sokuyor
- Ülkemizde de AKP-MHP iktidarı aynı nedenlere bağlı olarak saldırgan hamlelerini yoğunlaştırıp hızlandırarak adım adım faşizmi örüyor. Faşizmi oluşturan “dinamiklerin” diyalektiğinde biz de kendi işçi sınıfı hattımızı belirlemek ve mücadelesini yürütmek göreviyle karşı karşıyayız.

MEB ve SERMAYE KISKACINDA YÜKSELEN BİR MÜCADELE;

ÖZEL SEKTÖR ÖĞRETMENLERİ

“Eski” sendikacılık anlayışından kopuşan yeni nesil işçi sınıfı, bu böyle gitmez dedi.

Burak D./İpek Karanfil

Sermayenin eğitimde yükselttiği neoliberal politikaların bir sonucu olarak, işçi sınıfı, sınıfın yeni bir bileşeni ile tanışıyor; özel sektör öğretmenleri. Özel kurslardan, rehabilitasyon merkezlerinden, vakıf üniversitelerinden, özel okul öncesi eğitim kurumlarına kadar binlerce öğretmen bu sektörde çalışıyor. Çoğu öğretmen ise kayıt dışı bir biçimde ya da farklı iş kollarında gösterilerek sektördeki varlığını sürdürüyor. Yıllardır sektörde biriken sorunlar ve patronlarla MEB'in işbirliğinde nefes alma alanı dahi daraltılan özel sektör öğretmenleri örgütlenecek, sesini yükselterek ve sendikalaşarak serbest piyasacı kâr odaklı sermaye sisteminin çarkına çomak soktu. Öğretmenler odasında fısıltılarla başlayan, birikerek büyüyen öfke, eğitim emekçilerinin, işçi sınıfının alanlarda sözünü esirgemeyen, taleplerinin kavgasını veren sendikasıyla

“Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası'yla” somutlaştı. “Eski” sendikacılık anlayışından kopuşan yeni nesil işçi sınıfı, bu böyle gitmez dedi. Bu mücadele; belirli süreli iş sözleşmeleri kisvesi ile iş güvencesiz bırakılan, kârını düşünen patronların hiçbir yasal temele dayanmayan keyfi ekonomik politikaları belirlemesi, devlet politikasının buralara dair öğretmen lehine değil patron lehine saf tutması, sermaye baskısının adeta yedek baskı gücü cinsiyetçi, ırkçı mobbingleri, üstü banknotlarla örtülen taciz ve şiddetler, serbest rekabetçi kâr odaklı sermaye sisteminin bir sonucudur. Bunlara karşı çözüm yolu ve çözümün ta kendisi olarak öğretmenlerin omuz omuza yükselttiği sendikal mücadele sermayenin önüne taş koymaya devam ediyor.

Öğretmenler neden örgütlenmeli? MEB ve sermaye ittifakına karşı nasıl güçleniriz?

Bir devlet ve patron işbir-

liğinin sonucu olarak Özel Sektör Öğretmenleri Sendikası 10 no'lu torba iş koluna taşındı. Birbirinden bağımsız sektörlerin bulunduğu 10 no'lu torba iş kolu ve yüzde 1 üyelik barajı, sendikaları işlevsiz kılan, yetki alanını daraltan, TİS ve grev hakkı gaspını da beraberinde getiriyor. Torba iş kolu içerisinde sektör olarak birbiri ile bağlantısı olmayan birçok işçinin ve özel sektör öğretmenleri sendikasının patrona yem edilmeye çalışılması ve bunu milli eğitim bakanlığıyla çalışma bakanlığı ile ortak güdümlü olarak yapması bize gösteriyor ki; bu devlet sermayenin kurumsal hegemonyasının aracından başkası olamaz. Mücadelemizin çıkış yolu; özel sektör öğretmenleri sen-

dikasıdır. Örgütlü gücümüzle değiştirdiklerimiz, kazan-dıklarımız, örgütlülüğün ne derece hak alıcı olduğunu gözler önüne sermektedir. Unutmayalım ki biz varsak onlar var biz yoksak kimse yok. Taban Maaş uygulamasının geri kazanılması, usulsüz çift sözleşmelerin yerine öğretmen hakkını gözetecek kamuya denk belirsiz süreli sözleşmelerin özel sektör öğretmenleri için de yasal statüye kavuşturulması, insanlık dışı çalışma saatlerine son verilmesi ve işimizin yasal güvence altına alınması ancak birliğimiz ile mümkün. O halde sınıflarda verdiğimiz derslerin daha güzel günlerde verilebilmesi için şimdi MEB'e ve patronlara dersini vermenin tam zamanı!

HEPSİJET'TE DİRENİŞ KAZANDI!

Güney Mengen

İstanbul Esenyurt'ta bulunan Hepsijet deposu işçisi dört kadın kötü çalışma koşulları, taciz, mobbinge karşı İş Kanunu madde 24'e dayanarak haklı fesih yapmış ancak tazminatlarını alamamışlardı. Bunun üzerine iki sene önce yine aynı depo önünde hakları için direnen ve kazanan arkadaşları aracılığıyla Ekmek ve Onur'a ulaşip direnişe başladılar. İki sene önce direnen işçilerin haklarını almış olmasına karşın şu an direnen işçilerin olması esasında tekil kazanımlara rağmen Esenyurt havzasında bulunan depolardaki kötü çalışma koşullarının değişmediğinin bir göstergesi. İsimler değişiyordu ama hikaye değişmiyordu. Hepsijet'in bağlı olduğu Hepsiburada'nın toplam satış hacmi 2024'ün ilk çeyreğinde 2023'ün aynı çeyreğine kıyasla, hedefi yüzde 120 olmasına rağmen yüzde 138 artarak 35,2 milyar TL'ye ulaştı. Enflasyon muhasebesine göre hesaplanan toplam satış hacmi ise geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla yüzde 42,5 artarak 36,3 milyar TL olarak gerçekleşti. Hepsiburada platformu üzerinden verilen toplam sipariş adedi, geçen yılın aynı çeyreğine kıyasla yüzde 22 artarak 29,3 milyona yükseldi.

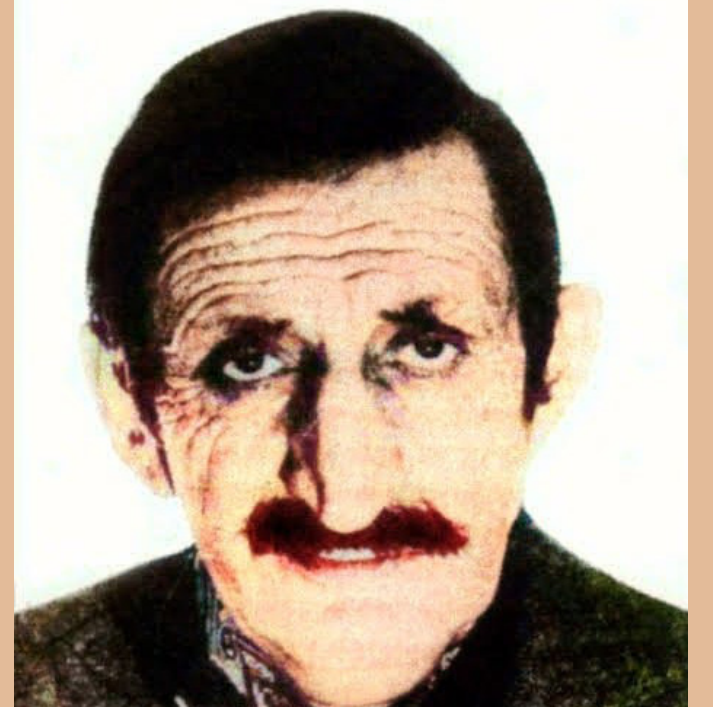
Aktif satıcı sayısı 101,9 bine ulaştı, platformda satılan ürün adedi ise yüzde 38 artışla 248 milyonu aştı. Geçtiğimiz yılın ilk çeyreğindeki müşteri sayısı 12,1 milyon olurken son on iki ayda müşteri başına düşen sipariş sıklığı geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 30 artışla 7,5'den 9,8'e çıktı. Hepsiburada'nın sitesinde yayınlamaktan çekinmediği bu veriler işçiler için nasıl bir anlam ifade etmeli? Yıllık izin, kudem tazminatı ve başka diğer haklarından faydalanmaması için günlükçü olarak işe alınıp senelerce çalıştırılan; kasım ayında dakikada 606 paket teslimat yapan; kış aylarında ısıtmasız paketleme bantlarında beline, ayaklarına çuval sarıp ısınmaya çalışan; yaz aylarında çinkoların altında dayanılmaz sıcakta havalandırmasız çalışan; bu çalışma koşullarında hastalanıp işe gelemediğinde devamlılık primleri kesilen; çiğ yemekler yemeye zorlanan; tuvaletlerde sabun bulunmayan, hijyen koşulları nedeniyle salgın hastalıklara yakalanan; düşük ücretlerle çalıştırılan ve sigorta primleri hileli yatırılan; tacize maruz kalıp bildirilmesine rağmen bir şey yapılmayan; mobbinge maruz kalan işçiler açısından bu veriler gerçekten nasıl bir anlam ifade etmeli? Ya da Hepsiburada'nın neredeyse her sene aldığı ödüller;

En Hızlı Büyüyen E-Ticaret Sitesi ödülünü, Kadın Dostu Markalar Farkındalık Ödülleri, Kadın Liderler ödülü, En başarılı alışveriş sitesi ödülü, Teslimat ve Satış Sonrası Hizmetler Açısından En Başarılı E-Ticaret Sitesi vd. Kapısı önünde tüm bölgenin, içerdeki işçilerin gözü önünde her gün direnen kadınlar açısından; direnen işçilere destek verdiği için mobbinge maruz kalan işçiler açısından ne anlam ifade diyor olmalı?

Hepsijet işçileri kazandı!

Mesaiye gelir gibi her gün geldikleri direniş alanından hakları, onurları ve içerideki arkadaşları için direndiklerini ifade ediyorlardı. Şüphesiz bu irade iki sene önce nasıl kazandıysa yine kazanacaktı. İşçilerin haklarını almalarının yanı sıra içeride ısıtıcıların çalıştırılması, hijyen koşullarının sağlanması, işçilerin ve özellikle kadın işçilerin sorunlarının dinlenmesi gibi bir dizi kazanımla sonuçlandı. Havzadaki işçilerin ortak hikayesinin değişmesi için ise uzun erimli bir mücadele ısrarına ihtiyaç olduğu açık. Direnen kadın işçiler "içerideki arkadaşlarımız için de direniyoruz" diyerek daha baştan bu yola talip olduklarını ifade etmişlerdi. Kutlu olsun...

Ölümünün 46. yılında "İşçilerin Kartalı" İSMET DEMİR 1925 - 16 Mart 1979

Haluk Koşar

Her mücadelenin ön saflarında kaçınılmaz olarak bir karakter yer alır. Herkes öne geçebilir ama önderleşmek herkesin becerebileceği bir durum değildir. Önder olmanın kenarına tik atabileceğiniz bir listesi yoktur. Sınıf mücadelesinde önderleşmek için patronların çıkarı karşısında işçilerin çıkarını savunmanız gerekir ama yetmez. Günü geldiğinde işçinin, kendisinin satılmayacağını bileceği bir güvenin oluşması gerekir. İşte o güvenin oluşma süreci önderleşme sürecidir. Mücadele ile sınıır, kavgaya ile çelikleşir. Herkese nasip olmaz. Sendikacıların genellikle anlatılan hikayeleri işçileri nasıl sattıkları ve ne kadar zenginleştikleridir. Bu esasında sınıf mücadelesinin sendika ile çizilen sınırlarının çaresizliğinin de bir sonucudur. Sınırları kaldıranların hikayeleri ise efsaneleşerek büyür. Onlar işçi sınıfının gerçek kahramanlarıdır. Varlıkları mücadele tarihinin köşe taşlarıdır. Sınıfın tarihinde elde edilmiş kazanımlarda hep onların ismi geçer. Onlar umudu bayraklaştırırlar.

Yalınayak İsmet

İşte İsmet Demir'in ismi de böyle kazanmıştır işçi sınıfının tarihine. Adı, inşaat işçileri arasında örgütlenen Yapı İşçileri Sendikası ile özdeşleşen İsmet Demir'in ilk önderliğini yaptığı yürüyüş ona ilk lakabını da kazandırır: Yalınayak İsmet. 1962 yılında "Açların Yürüyüşü" olarak anılan ve beş bin inşaat işçisinin iş kolundaki işsizliğe çare bulunması için Ankara'da Meclis'e yalınayak yaptığı protesto yürüyüşüdür bu. Aynı yıl Ereğli Demir Çelik Fabrikası inşaatında işçilerin yaşadığı insanlık dışı durumlara karşı başlayan örgütlenme çalışması İsmet Demir'in organize ettiği büyük bir miting ile sonuçlanır. Erdemir tarihine geçer bu miting. İnşaat sezonu olan yaz ayları İsmet Demir ile birlikte direnişlere sahne olur. 1965 Ambarlı Santrali, 1966 Adana Petrol Boru Hattı, 1967 Kadıncık Barajı, 1968 İzmit Petro-Kimya, 1969-70 Aliağa Rafinerisi ve 1974 İskenderun Demir Çelik Fabrikası inşaatlarında yaşanan direnişler İsmet Demir'e en bilinen lakabını kazandırır: İşçilerin Kartalı. Dilden dile anlatılan hikayeleri efsane mertebesine yükselir. Derler ki Petrol Boru Hattı grevinin sonunda, şirketin müdürü İsmet Demir'in elini sıkıp "helal olsun sana yendin bizi" dedikten sonra Fransız bayrağını indirip onun yarım ayakkabılarından birini direğe çeker. Diğer ayakkabısını da Fransa'ya müzeye yollar. İşçiler böyle anlatırlar hikayeyi. Onu efsaneleştiren tam da işçilerin ona duydukları sonsuz güvendir.

Yiğit namıyla anılır

Kişisel mücadele tarihinde bir dolu lakabı olur İsmet Demir'in. Lakaplarının her biri adeta onun madalyalarıdır. "Yalınayak İsmet", "İşçilerin Kartalı", "Kumandan" işçilerin, dostlarının taktığı lakaplardır. "Sarhoş İsmet", "Komünist İsmet" ise patronların. Ama bilmezler ki onu aşağılamak için taktıkları bu lakapların onu daha da yücelttiğini. "Sarhoş İsmet"tir; Ama bu lakabı ona takan patronlar ve patron sendikacıları gibi lüks pavyonlarda değil işçilerle birlikte oturur içer. "Komünist İsmet"tir; Yolu Hikmet Kıvılcımlı ile kesişmiş ve kurtuluşun sosyalizmde olduğuna inanmış bir devrimcidir. Bunu gizlemez. Deniz Gezmişlere ve nice devrimciye sendikaların kapılarını açar. Patronların ondan bu kadar korkmaları boşuna değildir. Bugün işçi sınıfını sendikalizmin bataklığından kurtarıp patronların karşısında dimdik durduracak güç tam da İsmet Demirlerin, onun yolundan giden Kenan Budakların, Nusrettin Yılmazların ve yakınlarda kaybettiğimiz Sarı Kemallerin ortaya koyduğu bu karakterde mevcuttur. İsmet Demir'in yolu işçi sınıfının devrimci yoludur.

POLONEZ'DEN HEPSİJET'E KADIN İŞÇİ DİRENİŞLERİ

Hem patriyarka hem kapitalizm tarafından, bu iki sisteminde çıkarına işleyecek şekilde erkek egemen aile ve ucuz sömürüye hapsedilen kadınların başını çektiği direnişlerin önümüzdeki döneme etkileri önemli olacak.

Hatice Göz

2025, bir öncekinden de devam edenlerle birlikte daha başından itibaren "yoğun" bir yıl olacağı benziyordu, öyle de oluyor. Ama daha girer girmez nasıl geçeceğine dair pek çok ibare verdi bize: Sınıf savaşının sertleşip çıplaklaşacağı, çetin bir yıl olacak! Nitekim öyle de oldu. Şimşek'in, ücretlerin iyice bastırılmasına dayanan yani işçinin ekmeğini günden güne küçültmek sermayeye nefes aldırma politikasının gereği bir asgari ücret belirlendi, tüm ekonomik program bu çerçevede çizildi. Sermaye, 2025 yılında bu programı uygulayıp "düze" çıkmak niyetinde. Cephenin öbür yanında ise sadece ezilen, sömürülen

işçiler yok. Bir de direnen ve kazananlar var. Belediye işçilerinden metal işçilerine, Başpınar'dan Hepsijet'e, Fernaş'tan Polonez işçilerine kadar genişletebiliriz bu listeyi. Polonez'de direnişinin yılın henüz ilk günlerinde kazanımla sonuçlanması 2025 yılının geri kalanı için de bir örnek oldu. Hem işçi sınıfına hem kadınlara, kadın işçilere.

Saldırılarına karşı tek yol: Sendikalı, örgütlü duruş!

Polonez işçileri, "sendikalı, toplu sözleşmeli, insanca bir yaşam hakkı" için temmuz ayında direnişe geçmiş; sermayenin özel güvenliğine dönüşen koluk güçlerinin tüm baskı ve şiddetine karşı 5 aydan fazla direnerek en sonunda

haklarını kazanmışlardı. Sermayenin saldırılarına karşı artık varlık yokluk düzeyine gelen işçi sınıfının bu koşullarda "zincirlerinden başka" kaybedecek hiçbir şeyi kalmıyor. Dolayısıyla tıpkı Polonez işçileri gibi, ücretlerin azalması, çalışma koşullarının giderek insanlık dışı haline gelmesi, mobing ve baskı karşısında tek seçenek bunlara karşı birlikte duruşu örgütlemek. Çoğunluğu kadınlardan oluşan Polonez işçileri, bu haklı ve sonuçta kazançla biten direnişle birlikte aslında geçtiğimiz ikinci yarısını direnerek geçirecek işçi sınıfına bir patika açmış oldular. 2025 yılını aile yılı ilan eden ve "güvenceli esnek" çalışma gibi isimde farklı öзде aynı sermaye

çıkartını dayatan AKP-M-HP iktidarı karşısında nasıl durulacağını gösterdiler. Direnen kadın işçilerinin orada açtığı yol geçtiğimiz günlerde Hepsijet'te hakları için direnip kazanan 4 kadın tarafından genişletildi.

Kadın işçi direnişleri: Çifte sisteme karşı mücadele

Hem patriyarka hem kapitalizm tarafından, bu iki sistemin de çıkarına işleyecek şekilde erkek egemen aile ve ucuz sömürüye hapsedilen kadınların başını çektiği direnişlerin önümüzdeki döneme etkileri önemli olacak. Kadın işçilerin her bir kazanımı sadece sermayeye değil patriyarkaya da bir tokat işlevi görecek.

KFC ve PIZZA HUT İŞÇİLERİ HAKLARINI ARIYOR!

Bu şirketlerin başka isimler, şirketler, ülkeler aracılığıyla sermaye birikimlerini sürdürmeye devam ettiği bilinen bir gerçek. Konkordato süreçlerinde işçilerin hakları öncelikli olmasına rağmen bu ancak büyük mücadeleler sonucu alınabiliyor. Fabrikalardaki malları kaçırma, bankaların ya da alacaklıların mülklere el koyması oldukça sık rastlanan bir durum.

Güney Mengen

KFC ve Pizza Hut'un bağlı olduğu ABD merkezli Yum! Brands, Türkiye franchise şirket İş Gıda ile anlaşmasını Ocak 2025 itibariyle feshetti. Henüz 2023 yılında İş Gıda'nın sahibi İlkem Şahin'e "yılın franchise sahibi" ödülünü veren Yum! Brands, fesih gerekçesi olarak İş Gıda'nın Yum! Brands standartlarını karşılamadığını belirtti. Bunun üzerine İş Gıda 7,7 milyar TL borcu nedeniyle konkordato ilan etti.

Türkiye'de bulunan 283 KFC ve 254 Pizza Hut restoranı durumdan etkilendi ve kapandı. 7 bine yakın işçi son ay ücret, kıdem, ihbar, yıllık izin haklarını alamadı. İşçiler, iş çıkışlarının yapılmamış olması içeride kalan haklarını alınmasına engel olabileceği nedeniyle bir süre başka bir işe de giremediler. Aileleriyle birlikte 30 bine yakın insanı doğrudan etkileyen duruma karşı birçok şehirde eylemler sürüyor. 20 yıldan fazla süredir çalışan işçilerin de

olduğu yüzlerce işçi, hakları için sesini yükseltiyor. Mağaza müdürleri, bazı restoranların kira sözleşmelerinin de kendilerinin üzerine olduğunu dolayısıyla kira ve fatura borçlarının da kendilerine kaldığını; hiçbir mesai ücreti almadan gece gündüz bu şirket için çalıştıklarını ifade ediyor. İlkem Şahin'in, konkordato kararından yalnızca bir hafta önce yine kendisine ait olan Krispy Kreme şirketini eşi Elif Gökçe Şahin'e devrettiği ortaya çıktı. Bu aleni bir şekilde mal

kaçırmadır. Konkordato talep eden şirketlerde mahkemelerce dürüst olma gereklilikleri aranmasına rağmen İlkem Şahin'in konkordato talebi çok kısa bir sürede kabul edilmiştir. Oysa sendikalara yetki itirazlarının, işçi alacak, iş kolu değişikliği gibi hızlı karara bağlanması işçiler lehine olan davaların aylarca hatta senelerce sürmesi de hukukun devlet eliyle patronlar lehine kullanıldığının bir başka örneği.

İşçilerin bu sahtekarlığın ve hırsızlığın peşine düşmesi sonucu 31 milyon TL borcu ve 78 şubesi olan Krispy Kreme, İş Gıda'nın borçlarına kefil olması nedeni ile konkordato talep etmiş ve mahkeme 3 aylık geçici mühlet vermiştir. İşçiler bazı tedarik sorunları olduğunu, meselenin buraya varacağını anlamadıklarını ancak İlkem Şahin'in iflasının planlı olduğunu, bile bile kendilerini son ana kadar çalıştırdıklarını belirtiyor.

ASIR PLASTİK İŞÇİLERİ NASIL KAZANDI?

İstanbul Kartal'da 150 işçinin çalıştığı Asır Plastik'te patronun fabrikayı kapatarak yurtdışına kaçması üzerine işçiler alacakları için harekete geçti. Fabrikada diğer alacaklıların makineleri söküp götürmesine izin vermeyen, direnişlerini patronun evinin önüne taşıyan işçiler 1.5 aylık

mücadele sonunda patronun içerideki alacaklarını aldı. Daha sonra konkordato sürecindeyse konkordato amirleriyle süren mücadele sonunda tazminatlarını da aldılar. Direnişin öncüleri Ömer Ekinci, Ersin Yiber ve Metin Bektaş direniş sürecini anlattı.

ERSİN YİBER

“ Çalıştığımız fabrika daha çok yurtdışına ihracat yapıyordu. 4 seneden fazladır da orada çalışıyordum. Fabrikanın üretim kapasitesi güçlüydü. Yaklaşık 2-3 senedir ihracatta ilk beş sıradaydı. İçeride işçilerin 40 günlük maaşı ve tazminatları vardı. İlk başta içerideki paramızı aldık. Konkordato süreci sonrası işe geri dönen işçiler tazminatlarını alamadı. Mücadele eden ana ekip fabrikadan tüm haklarını söke söke almayı başardı. Kimse direnmeden bir şey alamaz.”

ÖMER EKİNCİ

“ Bir gün hepimizi topladılar “Arkadaşlar ham madde gelecek, üretime devam edeceğiz, size birkaç gün izin veriyoruz” diyerek işçileri eve gönderdiler. Bu sözlerin ertesi günü patronların yurtdışına kaçtığını duyduk. Fabrikayı alacaklılar bastı. Makinelerin bir kısmına el konuldu. İçerideki alacaklarımızı alabilmek için fabrikada nöbet tuttuk. Kalan makinelerin fabrikadan dışarı çıkmasına izin vermedik. Çünkü makineler gitseydi biz alacaklarımızı alamazdık. Önce fabrikada direnerek patronların yurtdışından dönmelerini sağladık. Fabrikadaki alacaklıların toplantısına da katılarak sürece müdahil olduk. İlerleyen süreçte de hakkımızı alamayınca patronlardan birinin evinin önüne giderek haklarımızı istedik. Bu eylemimiz başarılı oldu ve aynı gün içinde herkesin maaşlarını yatırdılar. Hakları için öne çıkan yaklaşık 40 işçinin sayesinde fabrikadaki işçilerin tamamının içerideki maaşları yatırıldı. Daha sonra fabrika konkordato sürecine girdi. Biz 40 kişilik çekirdek bir ekip işe tekrar dönmedik, bu kez tazminatlarımız için mücadele ettik. Konkordato ilan edildikten sonra tazminatlarımızla alakalı bir sözleşme imzaladık. 40 işçi arkadaş tüm tazminatlarımızı alabildik. Ancak işe geri dönen diğer işçilerin tazminatlarını alamadıklarını duyduk. Direnmeden hiçbir şey kazanılmıyor. Biz ne zaman eyleme geçsek patronların korktuğunu, piyasadan kötü anılmak istemediklerini anlıyorduk. Bu direniş süreci hepimizin uyanmasına neden oldu.”

METİN BEKTAŞ

“ Fabrika patronları işçileri köle olarak kullanıyorlar. Toplumsal Özgürlük Partisi bize mücadelede destek oldu. İlk günden bu yana onlarla yol aldık. Fabrikada direnirken polislerle de karşı karşıya geldik. Haklarımızı almak isterken bizlere biber gazı sıkıldı. Bu uğurda fabrikada kiralık olan ve alacaklıların el koymak istediği makinelerin fabrikadan çıkarılmasına izin vermedik. Alacaklıların birçoğu Garanti Bankası gibi büyük bankalardı. Biz haklarımız için onlara karşı da duruş sergiledik. Konkordato amirleri de işçilerden yana duruş sergilemedi. Biz haklarımızı mücadeleimiz sonunda alabildik. İşçiden yana düşünen kimse yoktu, herkes patronlardan yana saf tuttu. Biz hakkımızı almak için patronun fotoğrafının yer aldığı pankartla birlikte patronun evinin önüne gittik. Ancak polis bize engel olmaya çalıştı. Ben daha önce hak arama mücadelesine girmemiştım. Bu mücadele ile birlikte haklarımızı nasıl aramam gerektiğini öğrendim. Şimdi çalıştığım işyerimde yöneticilerim bana “Sen nasıl haklarını bu kadar iyi biliyorsun?” diyorlar.”

SERMAYE BİRİKİMİNİN GÜVENCESİ KONKORDATO

Konkordato, “borçlarını ödeyemeyen şirketlerin, alacaklılarıyla anlaşarak borçlarının bir kısmını ödeyip bir kısmını da yeniden yapılandırmasına” olanak tanıyan bir süreç olarak tanımlansa da patronların devlet eliyle ve hukuk yoluyla sermaye birikimini sürdürme planı olduğu açıktır. Bu gerek hukuki işlemlerin süresi, gerek sürecin gereklilikleri, gerçekliği itibariyle birçok örnekte sabittir. Konkordatotakip.com verilerine göre 2024'te 1.723 konkordato başvurusu yapılmış ancak detaylı araştırıldığında bu şirketlerin bir şekilde gemilerini yürüttükleri anlaşılır. 2024 bitmeden aralık ayında yapılan konkordato başvurularında 219, 2025'in Ocak ayında 231, Şubat ayında ise 163 geçici mühlet kararı verilmiştir. Büyük sermaye grupları “zor zamanlarını” devlet ile masaya oturarak, ekonomi politikaları belirleyerek, teşvikler ve vergi indirimleri alarak atlattırıyor. Daha küçük sermaye grupları ise mal kaçırarak konkordato süreçlerine başvuruyor. Konkordato benzeri haklardan yararlanmak için fabrikaların da yangın çıkaran patronların

sayısı da az değil. Böylelikle borç yükünden kurtulmanın bir yolunu buluyorlar. Bu şirketlerin başka isimler, şirketler, ülkeler aracılığıyla sermaye birikimlerini sürdürmeye devam ettiği bilinen bir gerçek. Konkordato süreçlerinde işçilerin hakları öncelikli olmasına rağmen bu ancak büyük mücadeleler sonucu alınabiliyor. Fabrikalardaki malları kaçırma, bankaların ya da alacaklıların mülklere el koyması oldukça sık rastlanan bir durum. Bu hukuksuz işlemlere göz yumuldukça hatta yol verildikçe işçilerin demirbaş nöbetleri, konkordato itirazları, alacak önceliklerinin peşine düşmesi gibi süreçler olmadan hakkını alması pek mümkün olmuyor.

EKONOMİ

TÜSİAD ve yeni Türkiye

TÜSİAD'ın Türkiye kapitalizminin yapısal krizine dair çıkış önerisi olan birikim modeli, yüksek katma değer yaratan, teknoloji yoğun üretimle birikimi mümkün kılacak dönüşümlerin gerçekleşmesi idi. Ancak uygulanan kalkınma programı TÜSİAD'ın beklediği dönüşümleri sağlamamış, program tıkanmıştır.

Serkan Nar

(...) 1. sayfadan devam

Büyük sermayenin örgütü TÜSİAD, işte o günlerden beri, Türkiye siyasal sürecinin önemli bir parçası ve belirleyeni olageldi. Bugün itibarıyla kendi sitelerinde yer alan bilgilere göre, TÜSİAD üyeleri 4 bin 500'e yakın şirketi temsil ederken, kamu dışı milli gelirin yüzde 50'sini, Türkiye'nin dış ticaretinin yüzde 85'ini, kamu ve tarım hariç kayıtlı istihdamının yüzde 50'sini oluşturuyor. Yine aynı kaynağa göre TÜSİAD üyeleri tüm ülkede toplanan kurumlar vergisinin yüzde 80'ini ödeyen bir yapı konumunda. Bu veriler, TÜSİAD'ın Türkiye sermayesinin ağırlığını oluşturduğuna ve sermayenin amiral gemisi olma konumlarına işaret ediyor.

TÜSİAD'ın çıkışları

TÜSİAD'ın Nisan 1979'da Ecevit Hükümeti döneminde, "Gerçekçi Çıkış Yolu" başlıklı gazete ilanı ile aslında Türkiye'nin büyük sermayesi yeni bir

birikim rejimi talep ediyordu. 24 Ocak Kararları adıyla bilinen ve 24 Ocak 1980'de kabul edilen, ihracata bağlı büyüme ve dalgalı kur sistemine geçişi de içeren neoliberal düzenlemeler, sermayenin talepleri doğrultusunda Turgut Özal ile hayat bulacaktı.

TÜSİAD ve iktidarlar bu düzey bir sertlikte uzun süre bir daha karşı karşıya gelmeyecekti. Erdoğan'la TÜSİAD'ın ilk gerilimi Eylül 2012'ye rastlıyor. Dönemin TÜSİAD Başkanı Ümit Boyner'in, Yüksek İstişare Konseyi (YİK) toplantısında Uludere'de 34 sivilin öldürülmesi ve Afyon'da askeri mühimmat deposundaki patlamada 25 askerin hayatını kaybetmesine değinmesiyle ilk gerilim yaşandı. Boyner, "Uludere'de ne

olduğunu anlamak, Afyon'daki patlamanın sebeplerini öğrenmek, sorumlularını bilmek ister vatandaş" demişti. O dönem başbakanlık koltuğunda oturan Erdoğan, Boyner'in eleştirilerine sert çıkmış, "Öğrenmek hakkımızdır falan... Kimin hakkı nedir, nereye kadar? Onun ölçüsünü Ümit Boyner belirlemeyecek. O, işine baksın" yanıtını vermişti. Ümit Akçay'ın belirttiği gibi yakın dönemde ise Erdoğan yönetimi ile TÜSİAD arasında iki kritik gerilim daha yaşandı. Bunlardan ilki 2019 baharında, ikincisi de 2021'in sonbaharında gerçekleşti. 2019'daki gerginlik yine bir TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi (YİK) açıklaması üzerine yaşandı. Dönemin YİK başkanı Özilhan, Berat Albay-

Sermayenin İmamoğlu eliyle gerçekleştirmek istediği olası restorasyon süreci de şu anki TÜSİAD-Erdoğan geriliminde pay sahibidir.

rakı sermayenin talep ettiği dönüşümleri ve mali disiplin dediği kemer sıkma programını yerine getirmemekle suçluyordu. Buna cevaben Erdoğan ise sermayeyi hükümetin başlattığı istihdam seferberliğine katılmamakla suçluyordu.

Erdoğan yönetimi ile TÜSİAD arasındaki ikinci gerilim Eylül 2021'de başlayan faiz indirimleri sırasında yaşandı. Mart 2022'de TÜSİAD başkanlığına seçilen Orhan Turan ise, başkanlık koltuğuna oturduktan kısa bir süre sonra, art arda yaptığı birkaç açıklamada Cumhurbaşkanı Erdoğan ve damadı Berat Albayrak'ın yürüttüğü "faiz neden-enflasyon sonuç" politikasını eleştirdi.

Erdoğan'dan yanıt gecikmedi. 30 Nisan 2022'de Suudi Arabistan dönüşü uçaktaki gazetecilere açıklamalarda bulunan Erdoğan, "TÜSİAD'ın 'Acaba ülkenin geleceğine nasıl katkı veriyoruz?' diye bir derdi yok. Tam aksine 'Mevcut iktidarı nasıl götürürüz? Rahat rahat kullanabileceğimiz bir iktidarı nasıl getirebiliriz?' diye bir derdi var" ifadelerini kullandı.

Bu örneklerden, dönemsel olarak girilen gerilimlerde devlet ve sermaye ilişkisinin akıbeti hiç değişmeden devam ettiğini unutmamak gerekli. Erdoğan'ın TÜSİAD'ı hedef aldığı bir konuşmasında sermaye teşviklerini ve grev yasalarını hatırlatarak "Türkiye ekonomisine müspet katkı vermek istediğinizde ayrımcılık yapmadan hepimize destek olduk" sözleri aslında AKP döneminin temel özelliğine yönelikti. AKP'li yıllarda dönemsel olarak sermayenin farklı fraksiyonları öne çıksa da sermayenin tamamının çıkarlarının gözetildiği bir gerçek.

TÜSİAD sesini neden yükseltti?

TÜSİAD'ın son genel kurul toplantısında iktidara yöneltilen eleştirilerinde öne çıkan şey "sistem çöktü" ifadesiydi. Erdoğan bu eleştirileri sert bir üslupla cevaplayarak örgütü siyasete dizayn vermekle suçlamış ve "Eski Türkiye'yi özlüyor olabilirsiniz, yeni Türkiye'de haddinizi bileceksiniz" diye de eklemişti. Belki de tarihte ilk defa sermaye örgütünün iki yöneticisi adli kontrol talebiyle ifadeye çağırıldı.

TÜSİAD'ın Türkiye kapitalizminin yapısal krizine dair çıkış önerisi olan birikim modeli, yüksek katma değer yaratan, teknoloji yoğun üretimle birikimi mümkün kılacak dönüşümlerin gerçekleşmesi idi. Ancak uygulanan kalkınma programı TÜSİAD'ın beklediği dönüşümleri sağlamamış, program tıkanmıştır. TÜSİAD istikrarın sağlamamış, program olmasının gerilimini taşıyor olabilir. Ancak konuyu salt birikim krizine bağlı değerlendirmek eksik olur. Bu yüzden TÜSİAD "Sistem çöktü" derken neyi kast ediyor olabilir diye daha detaylı düşünmeye ihtiyaç var. Bu sorunun cevabını Erdoğan'ın Yeni Türkiye vurgusunda aramakta fayda var. Yeni Türkiye'nin paradigmasını iktidar bloğunun Erdoğan ve Cumhuriyet'in ikbal çerçevesinde konsolide edildiğini unutmamalıyım. Dolayısıyla sermayenin bu paradigmaya mutlak itaat etmesi isteniyor. TÜSİAD'ın çıkışından sonra, TÜSİAD içerisindeki kimi sermaye gruplarının yeni Türkiye ile uyum sağlamaya yönelik hareket ettiğini de ifade edebiliriz. Yeni Türkiye'de güçler ayrılığının tasfiye edilerek monolitik bir yapıya dönüşmesinin, yargının ve yasamanın yürütmede erimesinin yaratmış olduğu durum Erdoğan ve iktidar güçlerine karşılarına çıkacak olası engelleri aşmak için önemli hareket alanı yaratıyor.

Bu hareket alanı iktidar koalisyonuna, muhalefet güçlerinin tamamını dağıtarak olası rakip veya adayları devre dışı bırakma olanağı sağlıyor. Somut olarak ifade edecek olursak İmamoğlu seçeneğini elemek için her yolu mübah sayan bir iktidar gerçekliğiyle karşı karşıyayız. Dolayısıyla sermayenin İmamoğlu eliyle gerçekleştirmek istediği olası restorasyon süreci de şu anki TÜSİAD-Erdoğan geriliminde pay sahibidir.

Diğer yandan TMSF yasaasının yürürlüğe girmesi ile birlikte mülkiyet ilişkilerini kimin nasıl belirleyeceği muğlaklaşmıştır. Yeni Türkiye'de servet transferi artık herhangi bir hukuksal norm aranmadan çökme, el koyma, çeşitli yapılar aracılığıyla ele geçirme şeklinde genel bir norm haline gelmiştir. Dolayısıyla yaşanan sermaye ve iktidar gerilimini yeni Türkiye'nin kodları içerisinde aramakta fayda var. Bunlarla birlikte uygulanan programın faturasını ödeyenlerin programa olan öfkesi her geçen gün artarak devam ediyor. Aynı zamanda egemenleri korkutan işçi direnişlerinin sayısının artmasıyla birlikte toplumsal itirazın sınıf bileşeni önüne çıkıyor. Toplumsal itirazın siyasallaşması için koşulların oluşuyor olması da gerginliği arttıran bir diğer etmen.

Enflasyon hedefinde artış, zamlarda düşüş

Şimşek bakanlığa geldiği günden beri, papağan gibi enflasyonun asıl sebebinin artan ücretler ve kamu harcamaları olduğunu tekrar ediyor. Artan maaşlardan kastı, açlık sınırının biraz üzerinde belirlenen, ancak belirlenmesinin ardından daha da artan fiyatlar ile açlık sınırının dahi altında seyreden asgari ücret olsa gerek.

Deniz Tuzcu

Geçtiğimiz ay içerisinde Merkez Bankası, 2025'e dair enflasyon hedeflerini yükselttiğini açıkladı. Yüzde 21 olarak belirlenmiş olan yıllık enflasyon hedefi, sadece ocak ayında enflasyonun yüzde beş olmasının ardından, yüzde 24'e çıkarıldı. Zaten TÜİK'in ısmarlama verileri ile dahi hedeflere ulaşmakta güçlük çeken Şimşek programının, bu gibi yenilemeleri yapması olağan hale gelmişti. Ancak bu seferki yenilemenin tarihi dikkat çekici. Şimşek bakanlığa geldiği günden beri, papağan gibi enflasyonun asıl sebebinin artan ücretler ve kamu harcamaları olduğunu tekrar ediyor. Artan maaşlardan kastı, açlık sınırının biraz üzerinde belirlenen, ancak belirlenmesinin ardından daha da artan fiyatlar ile açlık sınırının dahi altında seyreden asgari ücret olsa

gerek. Gereksiz kamu harcamalarının ise Saray'ın vazgeçilmez ihtiyaçları (!) olmadığı açık. Zaten bu çerçevede, Şimşek yönetimi enflasyonu baskılama hedefini bahane ederek birkaç yıldır olağanlaşan temmuz ayı asgari ücret zammının önüne geçmişti. Aynı şekilde geçtiğimiz ocak ayında da asgari ücrette sadece yüzde 29 civarında zam yaptı.

Enflasyona göre yapılan zamlar

Burada sayılara dikkat etmemiz gerek. Yüzde 29 asgari ücret zammı, güncellenmemiş enflasyon hedefinin biraz üzerinde kalıyor. Bunun bir tesadüf olmadığı açık. Zammın enflasyona yol açtığı iddiasına dayanarak zamları baskılarken, bir yandan da düşük zammı artık enflasyon da olmayacak şekilde savunmuş oldular. Ne de olsa, hükümet asgari ücretten toplu iş sözleşmelerine, zam oranlarını Merkez Bankası'nın

hedeflediği değerleri gözeterek yaptığını iddia etmekte. Böylece yüzde 29 oranındaki zam ile, asgari ücretin enflasyonun üzerinde arttırıldığı algısı yaratılıyor. Ancak daha şubat ayında hedeflenen enflasyon arttırılmaya başlanmış oldu. Üstelik bu hedeflenen ve açıklanan oranların hepsinin ısmarlama TÜİK verilerine dayandığını da unutmamalıyız. Peki bu durumda, hedef enflas-

yon şimdiden arttırılmaya başlandığına göre, tüm bu zam oranları da güncellenecek mi? Hükümete kalsa tabiki de hayır. Hatta tam tersine, hükümet enflasyonu bir yağma ve talan aracı olarak kullanmaya devam etmeye çalışıyor.

Enflasyon yoluyla yağma

Burada çok basit bir aritmetik ile karşı karşıyayız. Zam oranları enflasyonun altında kaldıkça,

aslında devlet yarattığı enflasyon aracılığı ile emekçinin maaşını patrona aktarmış oluyor. Satılan ürünlerin fiyatı artarken, asgari ücreti de baskılayan hükümet eşit oranlı bir artışın emekçinin payında gerçekleşmesinin de önünü alıyor. Böylece kârlar hızla artarken, ücretler yerinde sayıyor. Zengin daha da zenginleşirken, emekçinin servetten aldığı pay gittikçe azalıyor. Enflasyon hedefi düşüken buna göre zam yapıp hemen ardından hedefleri yükseltmeye girişen devletin asıl hedefi bu servet transferini kolaylaştırmak. Fakat içinde bulunduğumuz dönemde işçi sınıfı hareketliliğin arttığını peş peşe patlak veren grevler ile gözlemleyebiliyoruz. Hükümetin yağma, sömürü ve açlık düzeyindeki ısrarına karşı, işçi sınıfı da örgütlü mücadelede ve açlık düzenini yıkmakta aynı şekilde ısrarcı.

DÜNYA

Rusya-Ukrayna savaşında çatışmaların seyri

Ukrayna'nın askerî ve lojistik kaynakları giderek azalıyor. ABD ve AB ülkelerinin desteği devam etse de Batı kamuoyunda Ukrayna'ya olan destek konusunda bazı şüpheler oluşmaya başladı. Avrupa Birliği ve NATO ise Ukrayna'ya desteğini sürdürüyor.

Efecan Özcan

Rusya – Ukrayna savaşının dördüncü yılına girilirken, çatışmaların seyri değişmeye devam ediyor. Ukrayna Silahlı Kuvvetleri, 2024 yazında başlattıkları karşı taarruz kapsamında Rusya'nın Kursk bölgesine kadar ilerleyerek burada bir

askerî varlık oluşturmayı başarmıştı. Ancak Şubat 2025 itibariyle Rusya kuvvetleri, Ukrayna'nın bu bölgedeki pozisyonlarını zayıflatmaya yönelik yoğun saldırılar düzenlemeye başladı. Ukrayna'nın Kursk'taki varlığının temel amacı, Rusya'nın kuzeydeki ikmal hatlarını kesmek ve

Belgorod ile Bryansk bölgelerine baskı yaparak Rusya kuvvetlerini doğrudan cepheden uzaklaştırmaktı. Ayrıca olası bir müzakere sürecinde bu bölgeyi masada koz olarak kullanmayı hedefliyorlardı. Bu hamle, savaşın genel seyrinde Ukrayna için stratejik bir avantaj sağlamıştı. Ancak Rusya ordusu-

nun son dönemde artan saldırıları, bu kazanımların sürdürülebilir olmadığını gösteriyor.

Ukrayna'nın direnişi ve Batı desteği Ukrayna'nın askerî ve lojistik kaynakları giderek azalıyor. ABD ve AB ülkelerinin desteği devam etse de Batı kamuoyunda Ukrayna'ya olan destek konusunda bazı şüpheler oluşmaya başladı.

Avrupa Birliği ve NATO ise Ukrayna'ya desteğini sürdürüyor. Almanya ve Fransa, Rusya üzerinde daha fazla ekonomik yaptırım uygulanması gerektiğini savunurken, Polonya ve Baltık ülkeleri Ukrayna'ya daha fazla askerî destek sağlanması için çağrıda bulunuyor. Çin ise savaşın bir an önce sona ermesini talep ederek, taraflar arasında diplomatik bir çözüm bulunması için arabuluculuk yapmaya çalışıyor. Son günlerde ABD ve Ukrayna yönetimleri arasındaki diplomatik gerilim dikkat çekiyor. Özellikle Trump'ın açıklamaları ve Zelenskiy'in tepkisi, iki ülke arasında kamuoyuna da yansıyan bir polemige yol açtı. Trump, Zelenskiy'in halk desteğinin sadece yüzde 4 olduğunu iddia etti. Zelenskiy ise buna karşılık, kamuoyu desteğinin yüzde 50'nin üzerinde olduğunu

savundu. Ayrıca Trump'ın Ukrayna'da seçim yapılması yönündeki çağrısına, savaşın ortasında böyle bir sürecin cepheyi zayıflatacağı gerekçesiyle karşı çıktı. Trump yönetiminin Ukrayna'ya herhangi bir güvenlik garantisi sunmadan Rusya ile doğrudan müzakerelere başlaması, Kiev yönetiminde endişe yaratıyor. Zelenskiy'in Trump'ın açıklamalarına doğrudan sert bir yanıt vermek yerine, ABD ile ilişkileri koruma yönünde temkinli bir tutum sergilediği gözlemleniyor. ABD'nin Kiev rejimini dışarıda tutarak Rusya ile görüşme yapmasının ardından Trump ve Zelenskiy 28 Şubat'ta Beyaz Saray'da 45 dakikalık bir görüşme gerçekleştirdi. Ancak Zelenskiy oradan amiyane tabirle azarlanarak kovuldu. Nihayetinde ortak bir açıklama da herhangi bir anlaşma da yapılmamış oldu.

Sonuç

Savaşın seyri açısından Trump'ın Ukrayna'ya yönelik tutumu hem savaş sahasında hem de uluslararası diplomasi açısından yeni dengelerin oluşmasına neden olabilir. Ukrayna yönetimi, ABD'deki diğer siyasi çevrelerin ve Avrupa'daki müttefiklerinin desteğini arkasına alarak Trump'ın Ukrayna politikasını yumuşatma çabası içinde olabilir. Önümüzdeki süreçte ABD ve Rusya arasındaki müzakereler, savaşın gidişatını ve Ukrayna'nın gelecekteki pozisyonunu belirlemede önemli rol oynayacak. Ukrayna yönetimi, Batı dünyasındaki desteği kaybetmemek için diplomatik yolları zorlamaya devam edecektir.

Savaşın seyri açısından Trump'ın Ukrayna'ya yönelik tutumu hem savaş sahasında hem de uluslararası diplomasi açısından yeni dengelerin oluşmasına neden olabilir.

Suriye'de istikrar arayışları

25 Şubat günü de Ulusal Diyalog Konferansı toplandı ve on sekiz maddelik bildirge yayımlandı. Bu toplantılarda Suriye halklarının bütün bileşenlerinin görünmemesiyle birlikte azınlıkların gelecekleri konusunda belirsizlikler hâlâ sürüyor.

Özcan Avcı

(...) 1. sayfadan devam

O süre çoktan bitmiş olsa gerek ki, Aralık ayının son haftasından bugüne kadar süren diplomasi trafiğinin ardı arkası gelmedi. Colani'nin kendi yönetiminin istikrarının önünde bir dizi engeller var. Bu engeller en başta yapısal sorunlarla ilişkili. Selefî cihatçı artıklarının iktidarda oluşu ile Suriye'de yaşayan azınlıkların varlıkları arasındaki bir yapısal sorundan söz ediyoruz. Dürziler'in, Kürtler'in, Arap Alevleri'nin ve Hristiyanlar'ın varlıkları. Sadece o da değil, cihat örgütü adı üstünde savaşla diridir, iktidar başka bir şeydir. Bu yüzdendir ki takım elbiseleriyle geldiler. Şimdi gelinen aşamada o da yetmiyor.

Geçiş hükümeti cumhurbaşkanlığı

Aralık ayının sonlarından bugüne, yeni Şam yönetiminin uluslararası meşruiyetlerini arttıracak bir dizi

görüşmelerin içerisinde olduğunu görebiliriz. BM Suriye Özel Temsilciliği, AB Temsilciliği, İngiltere, Fransa, ABD, Katar, Suudi Arabistan, Ürdün, Türkiye vs. ile dışarıdan diplomasi trafiği sürerken, içeride Dürziler ve SDG başta olmak üzere azınlıklarla görüşmeler gerçekleşti. Bu diplomasi trafiğinde

ceği, Fırat'ın doğusundaki petrol sahalarının kontrolü, Türkiye-Irak sınır kapılarının kontrolü gibi gündemler bu görüşmelerin merkezinde yer alıyor. Tam da bu görüşme trafiğinin ortasında 29 Ocak günü Colani kendini Geçici Suriye Hükümeti'nin Cumhurbaşkanı olarak ilan etti ve Geçici Meclis

nabilir.

Dürzilerin özerklik ilanı

Şubat ayının son haftasında Dürzi Süveyde Askeri Konseyi özerklik ilan ederek bayraklarını değiştirdiklerini duyurdu. Yeni hükümeti kabul etmedikleri ve merkezi bir Suriye Ordusu'nun parçası olmayacaklarını açıkladı. Ademi merkezîyetçi bir sistemde merkezi olmayan Suriye ulusal ordusunun bir parçası olunacağını vurguladı. Ulusal Diyalog Konferansı'nın bir bileşeni olamayan Dürziler'in geleceği henüz be-

lirsiz olmakla birlikte Siyonist Devleti'nin bu durumu kullanarak çıkarıcı bir yaklaşımla Şam kırsallarındaki varlığını kalıcılaştırmaya çalıştığı kesin. Dürzi halkını mezhepçilikle suçlayan Colani açısından da azınlıklar meselesinin sürekli önüne geleceği de kesin. Bu durum istikrar açısından problem olarak görülebilir.

öne çıkan konular genellikle HTŞ'nin terör listesinden çıkartılması, Suriye'deki yaptırımların kaldırılması, Rusya'nın Suriye'deki üslerinin geleceği, Suriye'deki azınlıkların geleceği, görüşmeciler ülkenin Suriye'de üs kurma ve temsilcilik açma istekleri oluyor. İçeriye bakılırsa SDG heyeti ile Colani arasında görüşmeler de sürüyor. Özerk yönetimin gele-

İçin Hazırlık Komitesi" kurulacağını duyurdu. 25 Şubat günü de Ulusal Diyalog Konferansı toplandı ve on sekiz maddelik bildirge yayımlandı. Bu toplantılarda Suriye halklarının bütün bileşenlerinin görünmemesiyle birlikte azınlıkların gelecekleri konusunda belirsizlikler hala sürüyor. Bu gelişmeler yeni Şam yönetiminin istikrar arayışları olarak oku-

Duvarların arasında: Almanya seçimleri

Buğra Gültekin

Nazi iktidarından yaklaşık 100 yıl sonra, Almanya toplumunun "güvenlik" ya da "yangın" "duvarı" ateşler altında tekrar bir muharebe alanına dönüşme belirtileri gösteriyor. Bir yandan anti-faşist organizasyonlar dahil, faşist dalganın karşısında dikilecek çeşitli halk güçlerinin haykırdığı "biz yangın duvarıyız" sesleri, öte yandan mevcut liberal kurumların emniyeti için ana akım siyasi partilerin "güvenlik duvarı". Seçim sürecinde gündemden düşmeyen tartışmalara bir göz atalım: Ekonomik durum; çevre ve enerji; göç ve güvenlik. Son iki yılda Almanya'da ekonomik küçülme ve durgunluğun yanı sıra küresel ekonomik yarışta gerileme, yeni ekonomi politikalarına yönelik tartışmaları elzem kılıyor. Bu bağlamda ana akım partilerden Sosyal Demokratlar (SPD) ve Yeşiller yeni endüstriler ve altyapılara devlet yatırımı; adil vergilendirmeyi ve kamu harcamalarında borç sınırlandırmalarını gevşetecek reformlar öne sürüyor. Bu yaklaşıma karşın, katıksız sermayedar sınıfın partileri olan Christlich Demokratische Union (CDU), Freie Demokratische Partei (FDP) ve AfD, kapitalistlere vergiyi minimuma çekmeyi; kamu harcamalarını kısmayı arzuluyor. Bu sırada işsizliğin arttığı ve bölüşüm krizinin derinleştiği bir halk gerçekliği yeryüzünde boy gösteriyor. Yeşiller'in başını çektiği kapitalizmin yeşillige bezenmesi için "bisikletli neoliberallerin" verdikleri çaba ise, gezegenin üzerinde yıkımı taşıyan sermayenin her geçen gün bölgesini genişleterek geçtiği sokaklardan uzak durmaya çalıştıkları için yetersiz kalmıştır. İktidarın parçası olmalarından bu

yana söylemlerde sağa sapma, işçi sınıfını hiçe sayan ekonomik ve siyasi hamleler, düşledikleri kapitalist yeşil dönüşümü boşa düşürmüş oldu. "Dönüşüm" maliyetlerini burjuvaziye dokunmadan işçi sınıfına bırakmak, özellikle son yıllarda tartışma konusu olan artan enerji faturalarında kendini gösterdiği bu durum, halkın çevre politikalarına karşı tepkisine neden oldu. Beraberinde, bu fırsatı bekleyen faşist AfD'nin sermayenin akışında engel teşkil edebilecek herhangi bir potansiyeli yok etme arayışıyla, iklim krizinin reddini genel geçer kılan söylemler üretmesinin önünü açtı. Göç ve güvenlik ise AfD'nin yükselişini sağlayan başlıca mesele olmasıyla önem taşıyor. Ayrıca bu konu, faşizmle arasına "güvenlik duvarı" kurduğunu iddia eden diğer partilere bir sunama alanı sunuyor. AfD'nin yükselişiyle "kitlesel geri gönderme" gibi faşist dönemi animsatan söylemlerin yayılmasının yanı sıra, bütün ana akım partileri kendisiyle beraber sağa çekmiş oldu. Geçen aylarda "düzensiz göç" yönelik, önümüzdeki günlerde yeni hükümetin başbakanı olması beklenen Friedrich Merz ve bu seçimlerde birinci çıkan partisi CDU'nun öncülüğünde AfD ile el ele geçirmeye çalıştıkları yasa tasarısı reddedilmişti. Bu durumun siyasi bir önemi var: Bu takım elbiseli kuklalar, çok dillendirdikleri duvardaki yarıklardan asırı sağa doğru ellerini uzatıyorlar. Bu şimdilik tekil bir olay, ama komünizm korkusuyla faşizmi duvarın öte yanına alıp alevler içinde duvarın yıkılışını izleyen Hindenburg gibi, liberallerin elleri açık ve seyirci kalma olasılıkları hep var.

EKOLOJİ/KADIN/GENCLİK

Yaşamı zehirleyen pestisitler yasaklansın!

Pestisitler halk arasında tarım ilacı olarak bilinen ama aslında zehir olan kimyasal maddelerdir. Tarımda zararlı bitki ve böcek türleri ile savaşmak için kullanılırlar ancak tüm canlı ve mikroorganizmaları etkiler, topraktaki organik madde miktarının düşmesine neden olurlar.

Doğanın Çocukları

Son günlerde yüksek pestisit oranı tespit edildiği için ih-racattan döndürülen birçok tarım ürünü haberi ile sık sık karşılaşyoruz. Ülkemizde Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yeterli denetim yapılmadığından, hatta bu pestisitlerin üretimi ve satışı serbest bırakıldığından zehirli gıdalar soframıza kadar giriyor.

Pestisit nedir?

Pestisitler halk arasında tarım ilacı olarak bilinen ama aslında zehir olan kimyasal maddelerdir. Tarımda zararlı bitki ve böcek türleri ile savaşmak için kullanılırlar ancak tüm canlı ve mikroorganizmaları etkiler, topraktaki organik madde miktarının düşmesine neden olurlar.

Pestisitler yüzünden bitkiler beslenecek maddeden mahrum kaldıkça tarımda daha çok kimyasal zehirli madde kullanılır. Pestisitlerin bir kısmı toprakta ve suda yıllar boyunca kalabilir, topraktaki ve sudaki canlıları zehirlenmeye devam ederler. Pestisitler kanser vakalarını yükselten en önemli etkenlerden bir tanesidir.

Pestisit kullanımının tarihi

Pestisit kullanımı tarımda kapitalistleşmenin ve rekabetin ürünü olarak ortaya çıktı. II. Dünya Savaşı'nın ardından tarımda yaşanan büyük dönüşümle beraber artık tarım kâr saplantısıyla, yani birim zamanda birim miktar topraktan en yüksek verimi elde etme saplantısıyla yapılmaya başlandı. Sermayenin yoğun üretimiyle geleneksel tarım yok edildi.

Türkiye'de pestisit kullanımı

Toprağın canlı ve sağlıklı olması için organik madde oranının yüzde 3'ten az olmaması gerekir. Ancak Türkiye'de neoliberal tarım politikalarının sonucunda tarım yapılan toprakların yüzde 98'inin organik madde oranı yüzde 3'ten az duruma gelmiştir (Zehirsiz Sofralar Üretici Rehberi). Bu yüzden çiftçi ve tarım işçileri sürekli daha fazla tarım zehri kullanmak zorunda kalmaktadır. Bakanlık verilerine göre 2009 yılında 37,7 bin ton olan pestisit

Ekolojik bir tarım politikasına geçilmediği takdirde gelecekte karşılaşacağımız en büyük krizler arasında gıda ve sağlık krizi başat rolde olacaktır.

kullanımı 2023 yılı itibarıyla 57,8 bin tona yükselmiştir. Son 15 yılda toplam pestisit kullanımı yüzde 53 oranında artmıştır. (Çiftçi-Sen 2024 raporu). Bu kapitalist tarımın bir paradoksu, toprak canlılığını yitirdikçe çiftçi daha fazla zehir atıyor, en sonunda gıda değil zehir yiyoruz öğünlerimizde. Oysa ekolojik, toplumcu ve onarıcı bir ta-

rım politikası ile pestisit kullanımından aşamalı olarak çıkılabilir. Bunun için Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından uzmanlar, sivil toplum örgütleri ve meslek odalarının dahil olduğu bir komisyon oluşturulabilir. En başta dünyanın pek çok yerinde yasaklı olan zehirlilerden başlanarak tüm pestisitlerin üretimi, dağıtımı ve kullanımı çiftçileri mağdur etmeden yasaklanabilir. Bunun için zararlılarla mücadelenin ekolojik yöntemleri Tarım ve Orman Bakanlığı'nın görevlendireceği ekipler tarafından çiftçilere öğretilmelidir. Ayrıca

çiftçinin rekabet edemediği tarım ve ilaç şirketlerine yaptırımlar uygulanmalı, küçük çiftçiler yerli tohumlarını kullanmak, çok çeşitli, küçük ölçekli tarım yapabilmek için destek ve teşvik almalıdır. Ekolojik bir tarım politikasına geçilmediği takdirde gelecekte karşılaşacağımız en büyük krizler arasında gıda ve sağlık krizi başat rolde olacaktır. Soframıza kadar giren bu zehire sessiz kalmamak için bir kampanya başlatıyoruz. #ZehirDeğilYaşamİstiyoruz kampanyamıza desteklerinizi bekliyoruz.

Politik özne olma mücadelesi

Feminist hareket, bir yanda neoliberal feminizmin bireyselliğe dayalı söylemleriyle, diğer yanda yapısal dönüşümü hedefleyen sosyalist feminizmle şekilleniyor. Kadınların gerçek kazanımı, ancak sınıfsal ve toplumsal dönüşümle mümkün olabilir.

Pelin Songül Çiçek

Türkiye'de kadınlar yıllardır hak mücadelesi veriyor, ancak kazanımlar güvencede değil. Neoliberal politikalar, iktidarın muhafazakâr ideolojisi ve ataerki, kadınları ekonomik, sosyal ve siyasal alanlarda baskı altında tutuyor. İşsizlik, güvencesiz çalışma, düşük ücretler ve esnek çalışma adı altında sömürü derinleşirken, kadınlar hem ücretli emek hem de bakım emeğiyle sömürülüyor. Kadınların istihdamı yüzde 34 iken, erkeklerde bu oran yüzde 72. Eşit işe eşit ücret mücadelesi veren kadın örgütleri ve sendikalar karşısında sermaye ve devlet kadınların haklarını daha da gasp etmeye çalışıyor. Göçmen, ev emekçisi ve tarım işçisi kadınlar en ağır sömürüye maruz kalıyor. Ancak Agrobay Seracılık, Bakırköy Belediyesi grevleri gibi ses getiren grevlere öncülük eden kadınlar, örgütlü mücadelenin kazanım elde etmek için önemli bir etken olduğunu bir kez daha kanıtladı.

Şiddet, cezasızlık ve kadınların hedef haline getirilmesi

Kadına yönelik şiddet, artık yalnızca bireysel suç değil; devlet, yargı ve sermaye eliyle sürdürülen bir yönetim biçimi. 2023'te en az 394 kadın öldürüldü, İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasıyla kadınlar açık hedef haline getirildi. Devlet, şiddeti önlemek yerine kadın eylemlerini kriminalize ediyor, nafaka hakkını tartışmaya açıyor. Kadınlar her an

ölüm tehdidiyle yaşarken, failer iyi hâl indirimleriyle ödüllendiriliyor.

Kayyum politikaları ve kadınların kazanımlarına saldırı

CHP ve DEM Parti'li 12 belediyeye kayyum atandı. DEM Parti'li belediyelere kayyum atanır atanmaz ilk olarak kadın dayanışma merkezleri ve sığınma evleri kapatıldı. Hakkâri, Mardin, Van gibi birçok ilde kadın politikaları yok edilerek, kadınların yerel yönetimlerdeki temsili gasp edildi. Kayyumlar, yalnızca belediyelere değil, kadınların hayatlarına da doğrudan bir saldırıdır.

Bizlere düşen

Feminist hareket, bir yanda neoliberal feminizmin bireyselliğe dayalı söylemleriyle, diğer yanda yapısal dönüşümü hedefleyen sosyalist feminizmle şekilleniyor. Kadınların gerçek kazanımı, ancak sınıfsal ve toplumsal dönüşümle mümkün olabilir. Şimdi 8 Mart yaklaşırken hem orayı güçlendiren hem de ama mücadeleyi oranın ötesine, takvimlerin sınırından taşırarak bir hatta ilerlemeliyiz. Yerel feminist hareketleri güçlendirmeli, işçi kadınlarla temasımızı artırmalıyız. Ülke genelinde ortak politika üretebileceğimiz kolektif bir güç yaratmalıyız. Hem ataerkiyle hem de kapitalizme karşı mücadeleyi büyütmeli. Feminist hareketin talepleri, tüm toplumsal güçlerin mücadelesinde var olmalı.

Faşizm koşullarında akademi

Bugün üniversitelerde yaşanan şiddet olayları, yalnızca fiziksel bir saldırıyı değil, aynı zamanda entelektüel ve ideolojik bir savaşı da ifade ediyor.

Devran Ataş

Marmara Üniversitesi öğrencisi bir sıra arkadaşımız, kendisine Ülkü Ocakları Kadıköy İlçe Başkanlığı'nda falaka işkencesi yapıldığını sosyal medya üzerinden ifşa etti. Geçtiğimiz eğitim-öğretim yılında yaşadığı işkenceyi, ancak bu sene bir insan hakları sınavı çıkışında anlatabiliyor. Metin yayımlandı, sosyal medyadan çokça tepki aldı; arkadaşımıza birçok dayanışma mesajı geldi. Aynı faşist grup, tehditlerini artırarak devam ettirdi. Peki kadınların katledilmesine ses çıkaran; üniversitesinde soykırımcı İsrail ile akademik iş birliği istemediğini söyleyen; barınma haklarına sahip çıkan öğrencilere uzaklaştırma cezaları veren Marmara Üniversitesi kayyum yönetimi bütün bu süreç boyunca ne yaptı? Alıkonulup işkenceye maruz kalan arkadaşımız Ayşenur ve İkbâl'in katledilmesine karşı düzenlenen eyleme katıldığı için hakkında soruşturma başlattı. Kampüste yuvalanmış faşist çeteler ise, devlet ve rektörlük desteğiyle kurdukları mafya düzenini aynen devam ettiriyor.

Sermaye akademisi ilişkisine dair

Eğitim, burjuvazinin güdümünde olan devletin ideolojik bir aygıtı olmasının yanında kapitalist üretim ilişkilerini yeniden üreten teknik bilgiyi ve bu bilgiyi kullanabilecek emek gücünü yaratır. Üniversite ise, kapitalizmin gelişimiyle birlikte bilginin üretime uygulanmasının gerekliliği sonucu, en yüksek düzeyde bilgi üretme ihtiyacından ortaya çıkar. Modern kapitalizmin gelişimiyle birlikte piyasa ilişkilerinden azade olmayan üniversiteler, sermaye ilişkilerine daha bağımlı hale gelmiştir. Üniversiteler, bilgiyi kiliseye veya devlete karşı direnç göstermek için kullanabilen özyönetim sahibi kurumlar; bilginin üretimi tamamen devlet ve sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmeye başlamıştır. Türkiye'deki üniversitelerin özerklik sorununu, öğrencilerin yaşadığı hak kayıpları, bilimin metalaşması vd. sorunlar gibi faşist çetelerin üniversiteler içinde güçlenmesi

de bu kapitalist dönüşümün ürünüdür. Öğrenciler ve akademisyenler, bir yandan akademi hak ve özgürlükleri yok sayılarak; sürekli soruşturmalar, gözaltılar ve tutuklanma tehditleriyle zor yoluyla sindirilmeye çalışılırken diğer yandan kampüs içindeki faşist çetelerce açık hedef haline getirilmektedir. Bugün üniversitelerde yaşanan şiddet olayları, yalnızca fiziksel bir saldırıyı değil, aynı zamanda entelektüel ve ideolojik bir savaşı da ifade ediyor. Bu olay da sadece bir şiddet vakası değil, faşizmin kurumsallaşma süreci ile paralel yükselen faşist akademinin ispatı niteliğinde diyebiliriz. Devletin güvenlik aygıtları ve yargı mekanizması aracılığıyla oluşturmaya çalıştığı otoriter rejim, devletin kendi eliyle var ettiği faşist çetelere kampüslerde öğrencilere işkence edebilme hakkı üzerinde yükseliyor. Polisiye, hukuksuz mahkemeleriyle sindiremediği öğrenci hareketine karşı beslediği faşist çetelerden destek almaktan da geri durmuyor.

Ne yapmalı

Olayın adını koyduk, şimdi ne yapmalı? Marmara gerçekten faşizmin kalesi midir? Üniversiteler sermayenin hegemonik gücü altındaysa bırakıp gitmeli mi? Üniversite, sermayenin egemenliğinde olmaya mahkûm bir kurumdur; ancak ortaya çıkışındaki özerk karakteri ve gelişim süreci bize üniversitenin aynı zamanda antikapitalist bir potansiyel taşıdığını gösterir. Bu noktadan yola çıkarak söyleyebiliriz üniversiteler terk edilmesi gereken kaleler değil birer mücadele alanıdır. Üniversitelerdeki faşist saldırılar, toplumda giderek artan özgürlük kısıtlamalarının, hukuksuz tutuklamaların ve şiddetin bir parçası ise bu saldırılara karşı durmak her şeyden önce üniversite gençliğinin sorumluluğudur. Özgür ve demokratik üniversiteyi ancak örgütlü mücadelemizle bizler inşa edebiliriz.

Adanalı Sarı Kemal'e saygıyla

Dr. Hikmet Kıvılcımlı'nın ve İsmet Demir'in öğrencisi, Kenan Budak'ın omuzdaşı, işi sınıfının yiğit ve isimsiz kahramanı Kemal Sarın'ı, nam-ı diğer Adanalı Sarı Kemal'i 24 Şubat günü kaybettik. Kıvılcımlı geleneğinin işçi sınıfı içine kök salmış neferlerinden bir tanesiydi Kemal abi. 68'den 12 Eylül'ün karanlık günlerine kadar yılmadan fabrikalarda, atölyelerde, işçi kahvelerinde sınıfı örgütlemek için emek harcadı. Benzerine ancak romanlarda rastlanacak bir karakterdi. Anısı yolumuzu aydınlatıyor. Önünde saygıyla eğiliyoruz.

Sevim Belli'yi yıldızlara uğurladık

Türkiye sosyalist hareketinin önemli isimlerinden, yazar, çevirmen, doktor ve militan Sevim Belli 24 Şubat günü hayata veda etti. Sosyalizmin bu topraklarda gelişmesinde büyük emeği olan Sevim Belli'nin cenazesi büyük bir kalabalık eşliğinde 27 Şubat günü Şişli'den kaldırıldı. Seni unutmayacağız Sevim abla. Bize kattıklarınla güçlendik.

Ali Ömer Gökber'i unutmayacağız

Parti üyemiz ve aynı zamanda Merkez Koordinasyon üyemiz ve İzmir İl Sözcüsü Erkan Gökber'in babası Ali Ömer Gökber'i 14 Şubat günü geçirdiği bir kaza sonucu kaybettik. Ali Ömer Gökber'in cenazesi 15 Şubat tarihinde partili yoldaşlarının katılımıyla defnedildi. Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz.

UMUTSUZLUĞA DEĞİL TÖP'E ÖRGÜTLEN
HAYDİ ŞİMDİ
FORMU DOLDUR, TÖP'E ÜYE OL,
ÇETE DÜZENİNİN YIKILIŞINA ÖRGÜTLÜ MÜCADELE İLE
İMZANI AT!

Form için
kodu tarat

★
TÖP

**TOPLUMSAL
ÖZGÜRLÜK
PARTİSİ**

toplumsal özgürlük

Sahibi ve Sorumlu Yazışleri Müdürü: Savaş Çiçek
Adres: İstiklal Cad. Balo Sok. Tokatlıyan Han No: 21 Beyoğlu
Baskı: İhlas Gazetecilik A.Ş. Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlas Plaza
No: 11A/41 Yenibosna/Bahçelievler, İstanbul Tel: 0212 454 30 00

PARTİ'DEN

6 Şubat Depremleri ikinci yılında: Hatay'da hayat bu sene de durdu

6 Şubat Depremleri ikinci yılında. Depremlerin en fazla zarar verdiği illerden biri olan Hatay'da bu sene de bu doğal felaketin devlet destekli insan eliyle verdiği zararlara karşı protestolar bitmek bilmedi. Bu sene de 6 Şubat'ta Hatay'da hayat tekrardan durdu. Hatay halkı ilk olarak saat 03.45'te Antakya'da meşaleli bir yürüyüş gerçekleştirdi. 6 Şubat Koordinasyonu'nun organize ettiği yürüyüşte halk "Unutmak yok, affetmek yok" sloganlarıyla 04.17'de Uğur Mumcu Meydanı'na yürüdü. Burada devlet töreninin yapıldığı ve törenden kısa bir süre önce asfaltlanan Atatürk Caddesi ve Köprübaşı tarafına yürümek isteyen halka emniyet güçleri müdahale etti. Bunların dışında

Serinyol'da Kavak Apartmanı önünde ve Samandağ'da Eski PTT önünde yürüyüş ve anmalar gerçekleştirildi. Sözcüler Kurulu üyemiz Pelin Kahiloğulları Antakya'da 6 Şubat Koordinasyonu'nun gerçekleştirdiği 6 Şubat anma yürüyüşünün ardından basın açıklamasında konuştu. Kahiloğulları konuşmasında şöyle dedi: *Her gün direnerek yaşamak zorunda kaldığımız bir coğrafyadayız. Orada onun yurttaş coğrafyasını terk etmek için irade gösteriliyor. Sözde barınma sorununu çözme için TOKİ'ler yapıyorlar. O TOKİ'ler halkın canına kast eden sermayenin kâr hırsını güçlendiriyorlar. Hatay İl Sözcümüz Hasan Özgün ise Serinyol'daki 6 Şubat*

depremleri anması kapsamında Kavak Apartmanı ile Güzel Apartmanı arasında yapılan anmada konuştu. Hasan Özgün konuşmasında şöyle dedi: *Adalet arayışımıza devam ediyoruz. Topraklarımızın istismal edilmesine karşı mücadelemize devam ediyoruz. Rezerv alan ilanlarına karşı mücadelemize devam ediyoruz. Pelin Kahiloğulları ayrıca Samandağ'da düzenlenen anmada da şunları söyledi: Bizleri bu topraklardan göç ettirmeye çalışıyorlar. Çünkü Samandağ halkı direnişin, dayanışmanın, ortaklaşmanın bir arada yaşamının temsilcisidir. Ayrıca 6 Şubat günü tüm ülkede anmalar gerçekleştirildi.*

Adana İl Örgütü dayanışma yemeği

Adana İl Örgütü geleneksel hale gelen dayanışma yemeğini "Mücadele varsa umut da vardır" şiarıyla 22 Şubat tarihinde gerçekleştirdi. Yemeğe parti örgütü dışında Türkiye İşçi Partisi, Emek Partisi, Halkevleri, Yeşil Sol Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Sosyalist Gençlik Dernekleri Federasyonu, İnsan Hakları Derneği, Birleşik Taşımacılık Sendikası, Emekliler Dayanışma Sendikası, KHK Platformu temsilcileri ile basın emekçileri katıldı. Yemekte Sözcüler Kurulu üyemiz ve DEM Parti Mersin Milletvekili Perihan Koca da bir konuşma yaptı.

PARTİ'YE

Örgütlülük kadrolara ne kazandırır?

Devrimcinin örgütü, örgütlülüğü onun bilinç, politika üretim ve direniş evidir.

Haydar Arıkışu

Kadro hakikatini, örgütün varlığı ve bireylere yansıması, örgütlülüğün kazandırdıkları bağlamında çözümlemeye bu yazıda da devam ediyorum. Hikmet Kıvılcımlı'nın şu öğretici ve güzel belirlemesiyle başlayalım. "Ajitasyon-propagandaya un benzerse, hamuru yoğurmak eylem/aksiyon, ekmeği pişirmek örgüttür" der. Örgüt deyince, modern dünyanın manivelası olan "İşçi sınıfı" üzerine, "Devrim Doktrinini" biri kurmuş, ötekisi geliştirmiş olan "iki Usta'nın (Marx ve Lenin) birbirini yorumlayarak bütünleyen iki çim çiy sözünü göz önüne getirelim; K. Marks der ki: İşçi sınıfı sosyalist olursa her şeydir, sosyalist değilse, hiçbir şey değildir. V. İ. U. Lenin de der ki: İşçi sınıfı örgütlü ise heptir, örgütsüz ise hiçtir. Demek işçi sınıfı için "Sosyalist" olmakla "Örgütlü" olmak birbirinden ayrılmaz iki gerektir. İki ustadan hareketle Kıvılcımlı, devrime giden yolda, devrimciliğin, sosyalistliğin zorunlu aracı görür örgütü.

Güç ve direniş odağı

Devrimcinin örgütü, örgütlülüğü onun bilinç, politika üretim ve direniş evidir. Sık sık vurgulandığı gibi köklü burjuva ideolojisine karşı, kolluk kuvvetleri, teknoloji ve sermaye gibi devasa büyük güce karşı bir devrimci güç ve direniş alanını ancak kendi örgütlülüğüyle yaratabilmektir. Devrimciliğe sisteme karşı "hamle, yine hamle, sürekli hamle" ise, bireyler bu hamle gücüne ancak örgütsel güçle ve yaşamla varabilyor. Bunun için, örgütlülük, köklü burjuva ideolojisine karşı devrimcinin kendini, iradeli bir özne dinamiğinde yapıllaştırdığı mekanlar(ı)dır. "Günlük bilincin" realist karamsar gerçekçiliğini, somut tarihsel olanla buluşturup bireyde "savaşçı", "misyon bilinçli" bir kimlik ruhu verir.

İktidar organı ve ufkı

"Bana bir örgüt verin Rusya'yı yerinden oynatayım" der Lenin "Ne Yapmalı?" adlı kitabında. Politik olarak örgüt, işçi sınıfının partisidir. Leninist partinin örgütsel işlevini şöyle temellendirebiliriz: 1-İşçi sınıfının öncü müfrezesi olarak "parti", burada Lenin, devrimci

bireyin önderlik misyonunun, liderlik vasfının, özgün öncü bireysel devrimci ruhun çerçevesini belirler. 2-Örgütlü bir bütün olarak parti düşüncesi, örgütlerin organik birleşiminin mekanizmasına vurgu yapar. 3-Proletaryanın sınıf örgütünün en yüksek biçimi olarak parti belirlenmesinde, farklı örgütlenme modelleri içinde "proletarya" partisinin gelişkin, yetkin ve yüksek biçim kazanmış niteliği önemle vurgulanır. 4-Proletarya iktidarının aracı olarak parti vurgusuyla da her siyasi organizasyon nihayetinde iktidar için mücadeleye eder ve iktidar perspektifini kaybetmiş bir parti statükocu zeminde kalarak düzen siyasetine kapılması kaçınılmazdır. 5-Parti aynı zamanda "yoldaşlık ve irade birliği" olarak vardır. Buradan hareketle parti örgütlenmesi, siyasetçinin devrimci bireyin, insani toplumsal özelliklerinin beslenidiği yerdirdir. Yoldaşlık değeri büyük toplumsal dayanışma ve dinamik bir ilişkilendirme biçimidir. Ayrıca partili yoldaşlarla geliştirilen kolektif irade keskin ve net mücadele azmine kaynaklık eder.

Kapitalist düzene karşı

Örgüt ve örgütlenme her yerdedir. Evde, fabrikada, mahallede, sanatta, bilimde, meslek örgütlerinde... Devrimcinin örgütlülüğü günlük yaşamında başlar. Uykusundan, beslenmesinden, okumasından tüm entelektüel politik üretimlerine, eylemlerine randevularına, her şeyde ve her yerde bir gerçeklik olarak devrimci yaşam disiplini (örgütlülüğü) hayatidir. Disiplin devrimcinin kendi bireysel "özelliklerine" karşı felsefi anlamda "nesnellik"tir. Disiplinin ve bir bütün olarak örgütlenmenin yarattığı nesnellik devrimci bireyin güç alanlarıdır. Keyfine, rastgele devrimcilik değil programlı, sistematik, sürekli geliştirilen bir devrimci pratik için örgütsel disiplinin yarattığı nesnellik devrimci bilinç ve eylemin üretim kaynağıdır. Kadronun en gelişmiş örgütü partisidir; onun ideolojisi, programı temelinde bilinçlenip örgütlenme metoduyla politikasını pratikleştirdiği ölçüde devrimci kadro gerçekliği süreklileştirilebilir.